

Kvalitetsrapport for dagtilbud 2021

Center for Dagtilbud og Uddannelse

Ishøj Kommune

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	2
2. Tilbageblik på de forgangne to år	4
3. Igangværende initiativer	5
3.1. Udvikling af kvalitet i Ishøj Kommunes dagtilbud	5
3.2. Implementering af ny dagtilbudslov med fokus på den nye styrkede pædagogisk læreplan	7
3.3. Tilsyn.....	8
3.5. Igangværende projekter	11
4. Sammenhænge i børnenes liv	13
4.1. Overgang fra hjem til dagtilbud	13
4.2. Gode sammenhænge for børn i overgangen mellem dagtilbud, SFO og skole	13
5. De kommende skolebørns læring og udvikling	14
5.1. Personalets og forældrenes vurdering af de kommende skolebørns læring og udvikling	14
5.2. De kommende skolebørns trivsel og sundhed	17
6. Sprogstimulering	18
6.1. Kommunikation og sprog hos de tre- og femårige børn	19
7. Evalueringer af arbejdet med den pædagogiske læreplan	23
7.1. Evalueringer af arbejdet med den pædagogiske læreplan	23
7.2. Dagtilbuddenes arbejde med læringsmiljøer, evaluering og dokumentation	25
8. Rammebetingelser	26
8.1. Ressourcetildeling, børnetal og åbningstimer	26
8.2. Frokost til alle vuggestue- og børnehavebørn	26
8.3. Fripladser	27
8.4. Støtte- og ressourcepædagoger og specialgruppe i dagtilbud	28
8.5. Udsættelse af undervisningspligten	30
9. Personaleforhold	31
9.1. Sammensætning af personale	31
9.2. Personalets efter- og videreuddannelse	33
9.3. Rekruttering af pædagoger	34
9.4. Sygefravær blandt det pædagogiske personale	34

1. Indledning

Formålet med kvalitetsrapporten for Ishøj Kommunes dagtilbud er at give information om en række væsentlige forhold i dagtilbuddenes virke og udvikling, samt at fungere som baggrund for dialog om status og udvikling i kommunens dagtilbud.

Ifølge Dagtilbudsloven skal Byrådet sikre, at udviklingen på dagtilbudsområdet drøftes politisk mindst hvert andet år med udgangspunkt i, hvordan kommunens rammer for dagtilbud og eventuelle prioriterede indsatser for området bidrager til, at dagtilbuddene kan opfylde de krav, der følger af lovens afsnit. Drøftelsen sker i forbindelse med behandlingen af kvalitetsrapporten, som udarbejdes hvert andet år.

Kvalitetsrapporten samler den dokumentation, der ifølge Dagtilbudsloven og tilknyttede love og bestemmelser skal tilgå Byrådet. Kvalitetsrapporten udgør endvidere en af grundbestanddelene i det kommunale tilsyn.

Udgangspunktet for dagtilbuddenes virke er bl.a. Dagtilbudsloven, Ishøj Kommunes Børne- og Ungepolitik, Ishøj Kommunes strategi for dagtilbudsområdet og kommunalt besluttede indsatsområder. Kommunale indsatsområder bliver blandt andet besluttet i forbindelse med vedtagelse af budgettet og som udmøntning af strategien for dagtilbudsområdet.

1.1. Vision, mål og strategi for dagtilbuddene i Ishøj Kommune

Visionen for Ishøj Kommunes dagtilbud er, at:

»Børn og unge sejrer i eget liv og når deres fulde potentiale«

- *Ishøj Kommunes Børne- og Ungepolitik*

Ishøj Kommunes dagtilbud arbejder målrettet og systematisk med kvalitetsudvikling. Det gør vi, fordi vi ved, at dagtilbud af høj kvalitet har en væsentlig betydning for, hvordan børn klarer sig senere i livet. Børn der har gået i et dagtilbud af høj kvalitet, klarer sig bedre i skolen, har færre adfærdsproblemer, og generelt trives bedre¹.

Der står i dagtilbudsloven, at kommunalbestyrelsen skal fastsætte og offentliggøre kommunens rammer for dagtilbud, herunder eventuelle prioriterede indsatser på området². Med udgangspunkt i dagtilbudslovens bestemmelser og Ishøj Kommunes strategi for dagtilbudsområdet, herunder de fælles kvalitetsparametre, udarbejder hvert dagtilbud deres pædagogiske læreplan og tilrettelægger en målrettet pædagogisk praksis.

Ishøj Kommunes strategi for dagtilbudsområdet beskriver fælles overordnede mål for dagtilbuddene i Ishøj Kommune. De overordnede mål tager udgangspunkt i Dagtilbudslovens formålsparagraf, det nationale pædagogiske grundlag, og Ishøj Kommunes vision for arbejdet med børn og unge (Børne- og Ungepolitikken).

OVERORDNEDE MÅL FOR DAGTILBUDDENE I ISHØJ KOMMUNE

Børn skal være, børn skal lære, børn skal lege, børn skal gøre, og børn skal høre til

Børnesynet i Ishøj Kommunes dagtilbud tager udgangspunkt i, at det at være barn har en værdi i sig selv. Derfor værner vi om børns ret til at være børn, til at være forskellige og til at udvikle sig i forskelligt tempo, således at alle børn får lige muligheder for at nå deres fulde potentiale. Vi har fokus på at drage omsorg, stimulere og udfordre børnene for at understøtte deres udvikling, læring, trivsel og dannelse. Derfor er det vores mål, at:

- alle børn oplever et omsorgsfuldt og trygt udviklingsmiljø
- alle børn deltager i stimulerende læringsmiljøer
- alle børn og forældre oplever sammenhængende overgange
- alle børn udvikler legeevne, motivation for læring og tiltro til egne evner
- alle børn lærer og udvikler sig ud fra deres nærmeste udviklingszone
- alle børn trives og er aktive i meningsfulde fællesskaber
- alle børn inddrages og har medbestemmelse og medansvar
- alle børn mødes af nærværende, kompetente og betydningsfulde voksne
- alle børn oplever og bidrager til, at mangfoldighed er en styrke
- alle forældre inddrages og tager medansvar for deres barns udvikling, læring, trivsel og dannelse

¹ SFI - Det Nationale Forskningscenter for Velfærd 2014: "Daginstitutionens betydning for børns udvikling. En forskningsoversigt".

² Dagtilbudsloven § 3 stk. 2

1.2. Ishøj Kommunes dagtilbud

I 2021 er der i Ishøj Kommune 10 daginstitutioner samt dagplejen med 18 dagplejere. Alle daginstitutionerne i Ishøj er integrerede 0-6-års tilbud, mens dagplejen er for 0-3-årige.

2. Tilbageblik på de forgangne to år

De forgangne to år siden den seneste kvalitetsrapport på dagtilbudsområdet blev tiltrådt af Byrådet den 3. december 2019, har i høj grad været præget af covid-19-pandemien. Siden pandemien gjorde sit indtog i marts 2020, har dagtilbuddene løbende skulle forholde sig til nedlukninger og genåbninger, og har løbende måttet ændre praksis tilpasset skiftende coronaretningslinjer.

Det har været en krævende opgave at tilrette og løbende ændre den pædagogiske praksis efter skiftende og ukendte sundhedsfaglige retningslinjer. Det betyder samtidig, at ressourcerne i perioder primært har været fokuseret på at få dagligdagen til at hænge sammen med fokus på omsorg for børnene. Desuden har det, som konsekvens af corona, i lange perioder ikke været muligt at samles og mødes fysisk. Coronaperioden har derfor også haft som konsekvens, at en del planlagte aktiviteter og initiativer har været udsat. Dette betyder dog ikke, at alle initiativer har været sat i stå, som det fremgår af følgende kapitel 3.

Dagtilbuddene har også lært noget af den anderledes praksis, som har været nødvendig i coronaperioden, og har på den baggrund også udviklet nye blivende praksisser. I august 2020 evaluerede dagtilbudslederne perioden med corona. Hovedpunkterne herfra er skitseret i bilag 1. Den 21. september 2020 drøftede Børne- og Undervisningsudvalget læringen under Corona bl.a. med afsæt i dagtilbudsledernes evaluering. Her besluttede Børne- og Undervisningsudvalget at sende et brev til dagtilbuddene, hvor udvalget tilskynder til, at de gode erfaringer og den nye læring, der er erhvervet under coronakrisen, afprøves som ny daglig praksis. Den 2. juni 2021 drøftede Børne- og Undervisningsudvalget så læring under Corona med forældrebestyrelsesformændene og dagtilbudslederne på et dialogmøde.

Dagtilbuddene fortjener stor anerkendelse for deres arbejde under Corona og for på imponerende vis at have navigeret i skiftende sundhedsfaglige retningslinjer, taget ansvar for løsningen af kerneopgaven med børnene i fokus, og for at have bidraget med stort samfundsansvar i den ekstremt udfordrende tid.

3. Igangværende initiativer

Kapitel 3 beskriver de væsentligste aktiviteter, initiativer og projekter på dagtilbudsområdet de forgangne to år, herunder arbejdet med de politiske mål for 2020 og 2021: Kvalitet i dagtilbud, implementering af ny dagtilbudslov, samt udvikling af nyt kommunalt tilsynskoncept, som tager udgangspunkt i kvalitetsparametrene og læreplanen³. Arbejdet med det skoleforberedende arbejde og sammenhænge mellem dagtilbud og skole, som også er budgetmål, behandles i *Kapitel 4: Sammenhænge i børnenes liv*.

3.1. Udvikling af kvalitet i Ishøj Kommunes dagtilbud

Dagtilbud af høj kvalitet har en væsentlig betydning for, hvordan børn klarer sig senere i livet, og effekten er særligt stor hos børn i sårbare og udsatte positioner⁴. Derfor har dagtilbudsområdet i Ishøj kommune særligt fokus på udvikling af høj kvalitet i alle vores dagtilbud.

Kvalitet i Ishøj Kommunes dagtilbud defineres som det, der kan ses, og som gør en forskel for børnenes udvikling, læring, trivsel og dannelse. Derfor vedrører kvalitet i Ishøj Kommunes dagtilbud bredt set alle de aspekter af dagtilbuddene, der antages at have betydning for børnenes udvikling på kort og/eller på langt sigt.

Kvalitetsarbejdet skal skabe de optimale pædagogiske rammer, der kan understøtte børnenes fulde potentiale, så de har de bedste betingelser for at lære, trives, udvikles og dannes. Derfor er det vigtigt at sætte fokus på de måder forskning peger på, dagtilbuddene kan skabe de bedste lege- og læringsmiljøer.

Kvalitet i dagtilbud består både af *strukturelle faktorer* som f.eks. normering, fysiske rammer og personalets uddannelsesniveau, *processuelle faktorer*, der knytter sig til dagtilbuddets pædagogiske praksis og kompetencer, samt *resultatfaktorer*, der beskriver personlige, sociale og kognitive kompetencer som børnene skal tilegne sig mens de er i dagtilbud. Resultatfaktorerne knytter sig til den pædagogiske læreplans seks læreplanstemaer⁵.

Faktorerne er udfoldet i 16 kvalitetsparametre udviklet af dagtilbuddene i Ishøj Kommune understøttet af Center for Dagtilbud og Uddannelse. Kvalitetsparametrene er udvalgt på baggrund af viden fra forskning på området, som fortæller noget om, hvilke elementer der har særlig betydning for kvaliteten i dagtilbud.

³ Ishøj Kommune Budget for 2020 og Ishøj Kommune Budget for 2021

⁴ SFI - Det Nationale Forskningscenter for Velfærd 2014: "Daginstitutionens betydning for børns udvikling. En forskningsoversigt".

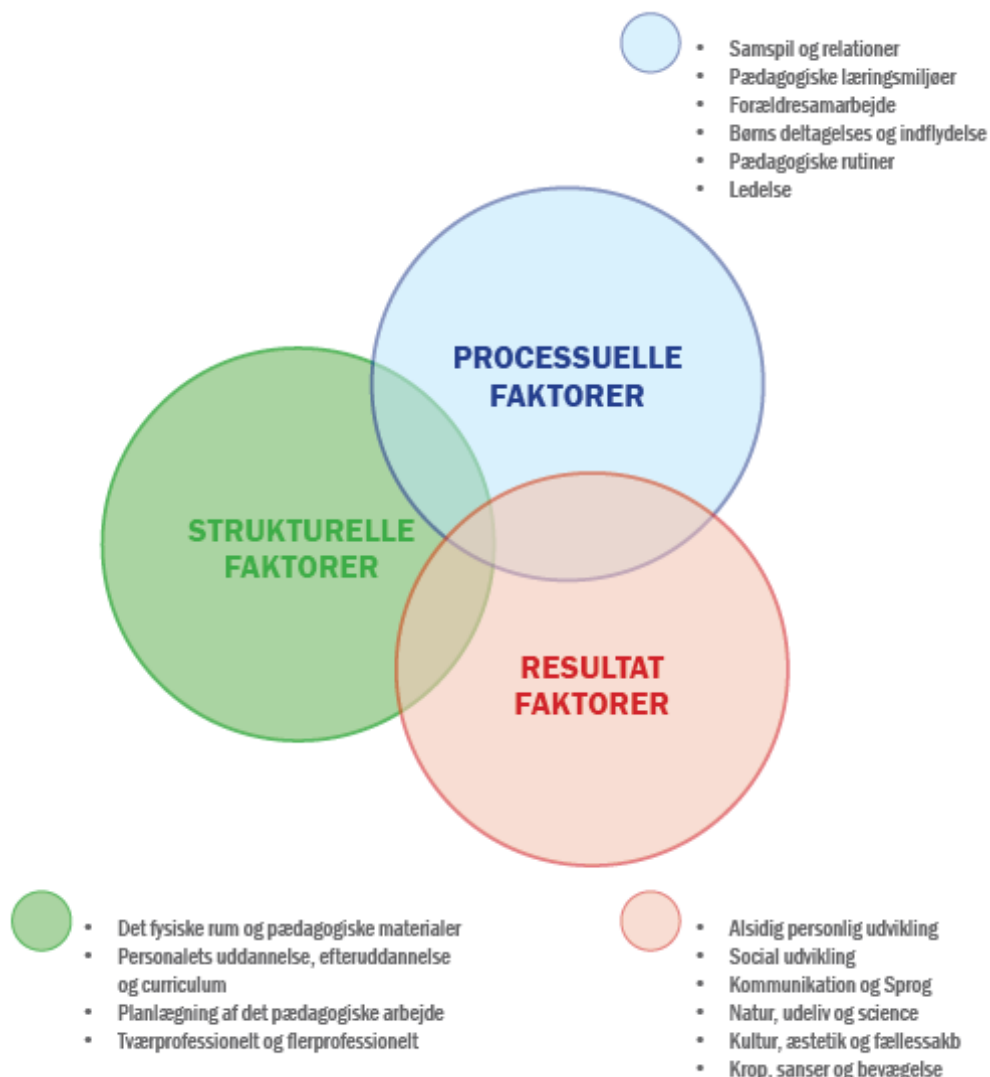
⁵ Danmarks Evalueringsinstitut – EVA 2017: "Kvalitet i dagtilbud. Pointer fra forskning"

Kvalitetsparametrene er en del af den samlede strategi for dagtilbudsområdet i Ishøj Kommune, og skal understøtte arbejdet med det nationale pædagogiske grundlag og den pædagogiske læreplan, samt bidrage til at sikre kvalitet i det pædagogiske arbejde med børn og forældre. Samtidig vil kvalitetsparametrene, sammen med den pædagogiske læreplan, udgøre et vigtigt fundament i det fremtidige tilsyn med dagtilbuddene. Se mere herom i afsnit 3.3.

Arbejdet med kvalitetsparametrene implementeres i den enkelte institution i sammenhæng med implementeringen af den pædagogiske læreplan. Det er den enkelte dagtilbudsleder, der har ansvaret for implementeringen i samarbejde med pædagogiske konsulenter i Center for dagtilbud og Uddannelse. Alle dagtilbud har tilrettelagt en proces for implementering af kvalitetsparametrene, og er rigtig godt i gang med arbejdet. Samtidig er arbejdet med udviklingen af kvalitet en løbende vedvarende proces.

Nedenstående figur 1 viser de 16 kvalitetsparametre. Kvalitetsparametrene stemmer overens med elementerne i det nationale pædagogisk grundlag, og de seks resultatfaktorer svarer til de seks læreplanstemaer fra den nye styrkede pædagogiske læreplan.

Figur 1. Oversigt over de 16 kvalitetsparametre for dagtilbud i Ishøj Kommune

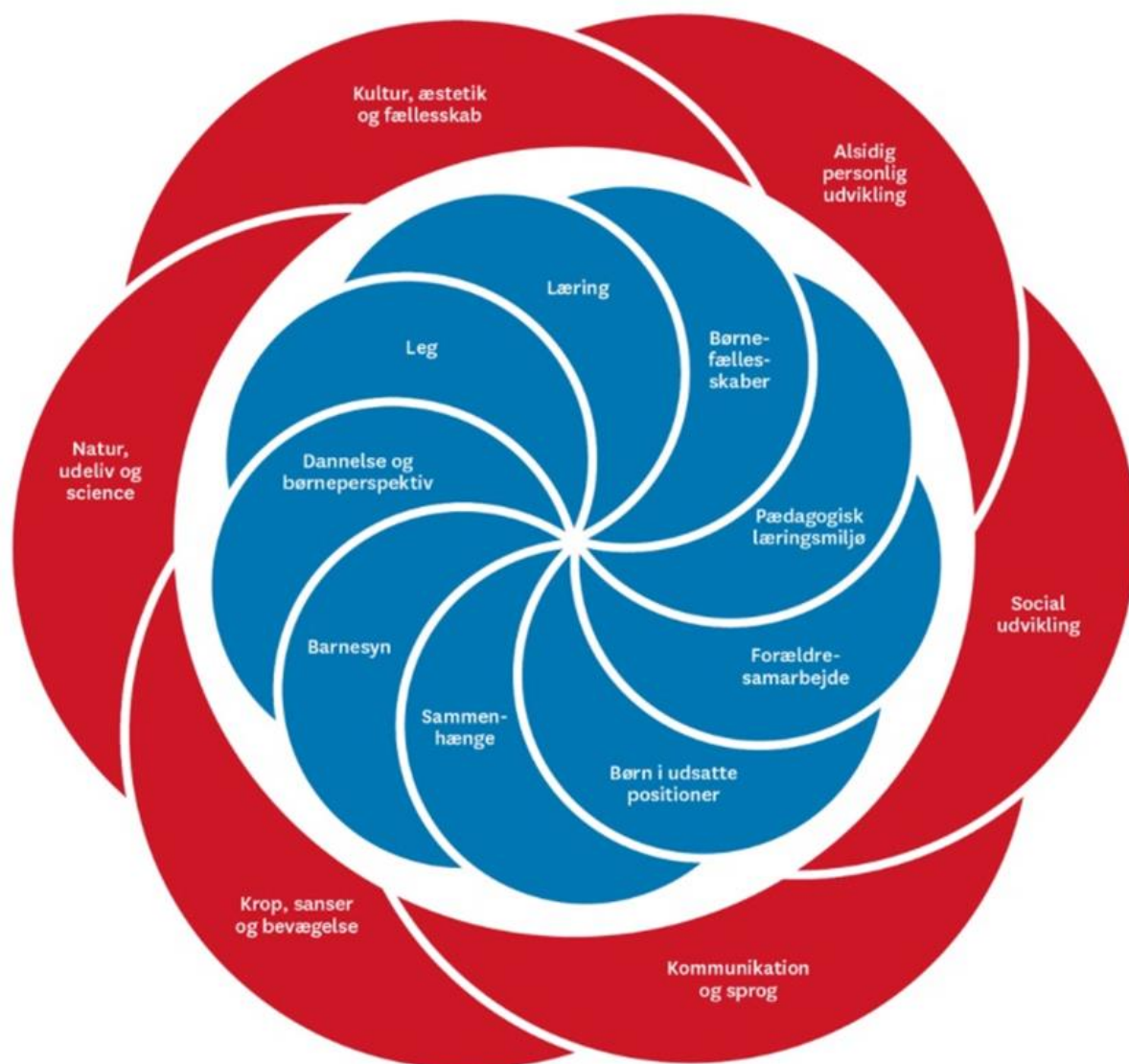

3.2. Implementering af ny dagtilbudslov med fokus på den nye styrkede pædagogisk læreplan

Med ændringen af Dagtilbudsloven i 2018 (1. juli 2018) blev rammen for den nye styrkede pædagogiske læreplan fastlagt. Den nye ramme indeholder et fælles nationalt pædagogisk grundlag, som beskriver en fælles forståelse for og tilgang til, hvordan der skal arbejdes med børns læring, udvikling, trivsel og dannelse i alle dagtilbud i Danmark. Den pædagogiske læreplan indeholder seks overordnede temaer og to brede læringsmål for hvert tema, som beskriver hvad det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte i forhold til børns læring.

Figur 2 herunder illustrerer det pædagogiske grundlag (i midten af figuren) og læreplanstemaerne (den yderste ring i figuren).

**Figur 2. Den styrkede pædagogiske læreplan -
Det fælles pædagogiske grundlag og de seks læreplanstemaer**

*Børne- og Socialministeriet (2018).
Den styrkede pædagogiske læreplan. Ramme og indhold.*

Siden ændringen af dagtilbudsloven trådte i kraft den 1. juli 2018, har dagtilbuddene i samarbejde med Center for Dagtilbud og Uddannelse arbejdet med at udvikle og implementere elementerne i den nye styrkede pædagogiske læreplan. Som følge af loven skal alle dagtilbud udarbejde en pædagogisk læreplan, som skal udgøre rammen for det pædagogiske arbejde. Oprindeligt fremgik det af loven, at den pædagogiske læreplan skulle være implementeret og evalueret den 1. juli 2020. På grund af Covid-19-pandemien har deadline dog været udskudt flere gange og senest til den 1. juli 2021.

Dagtilbudslederne har sammen med Center for Dagtilbud og Uddannelse udviklet en fælles ramme for dagtilbuddenes pædagogiske læreplaner, som inkluderer kvalitetsparametrene for dagtilbud i Ishøj Kommune, og som sikrer, at de pædagogiske læreplaner lever op til lovens bestemmelser. Med afsæt i den fælles ramme har det enkelte dagtilbud, med inddragelse af forældrebestyrelsen, udarbejdet deres lokale pædagogiske læreplan. En del af den pædagogiske læreplan er en fast beskrivelse af institutionens pædagogiske virke mens andre elementer, bl.a. afsnittet "Det arbejder vi med lige nu", er dynamiske.

Alle dagtilbud har udarbejdet og foretaget en første evaluering af deres pædagogiske læreplan. Læreplaner og evalueringer er offentliggjort på dagtilbuddenes hjemmesider og er designet, så det er muligt både at læse de enkelte afsnit for sig og samlet. Arbejdet med læreplanen skal evalueres mindst hvert andet år. I forbindelse med udviklingen og implementeringen af de pædagogiske læreplaner, er alle dagtilbud i gang med at udvikle en evalueringskultur. Formålet er løbende at udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø. *Kapitel 7. Evalueringer af arbejdet med den pædagogiske læreplan* i denne rapport beskriver dagtilbuddenes evalueringer af deres arbejde på området.

Kompetenceudvikling

Som del af implementeringen af det nationale pædagogiske grundlag, den pædagogiske læreplan og kvalitetsparametrene er der gennemført et kompetenceudviklingsforløb i samarbejde med Københavns Professionshøjskole for faglige fyrtårne, dagtilbudsledere og faglige pædagogiske ledere/afdelingsledere i kommunens dagtilbud. Dagplejen har deltaget i kompetenceudviklingsforløbet med PAU-uddannelse af to dagplejere. Endvidere har pædagogiske konsulenter fra Center for Dagtilbud og Uddannelse deltaget i kompetenceudviklingsforløbet. På den måde har alle dagtilbud modtaget et målrettet fagligt kompetenceløft, og uddannet faglige fyrtårne, som bl.a. skal bidrage til udvikling og implementering af den pædagogiske læreplan.

3.3. Tilsyn

Jf. dagtilbudslovens § 5, skal Byrådet føre tilsyn med indholdet af dagtilbuddene, og fastsætte og offentliggøre rammer for tilsynet. 15. december 2020 vedtog Børne- og Undervisningsudvalget *Ramme for det pædagogiske tilsyn med dagtilbud i Ishøj Kommune*. Rammen for det pædagogiske tilsyn er præsenteret i figur 3 på næste side.

Figur 3: Ramme for det pædagogiske tilsyn med dagtilbud i Ishøj Kommune

Ramme for det pædagogiske tilsyn med dagtilbud i Ishøj Kommune

Tilsynsramme for det pædagogiske tilsyn i Ishøj Kommune

Det pædagogiske tilsyn i Ishøj Kommune foretages af et tilsynsførende team, bestående af den ledende konsulent i Center for Dagtilbud og Uddannelse (CDU) samt konsulenter fra CDU. Tilsynet foretages i en 2-årig kadence:

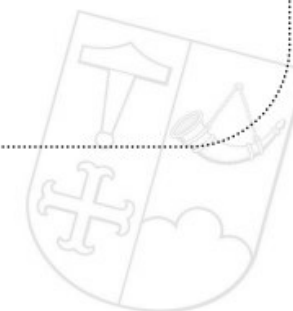
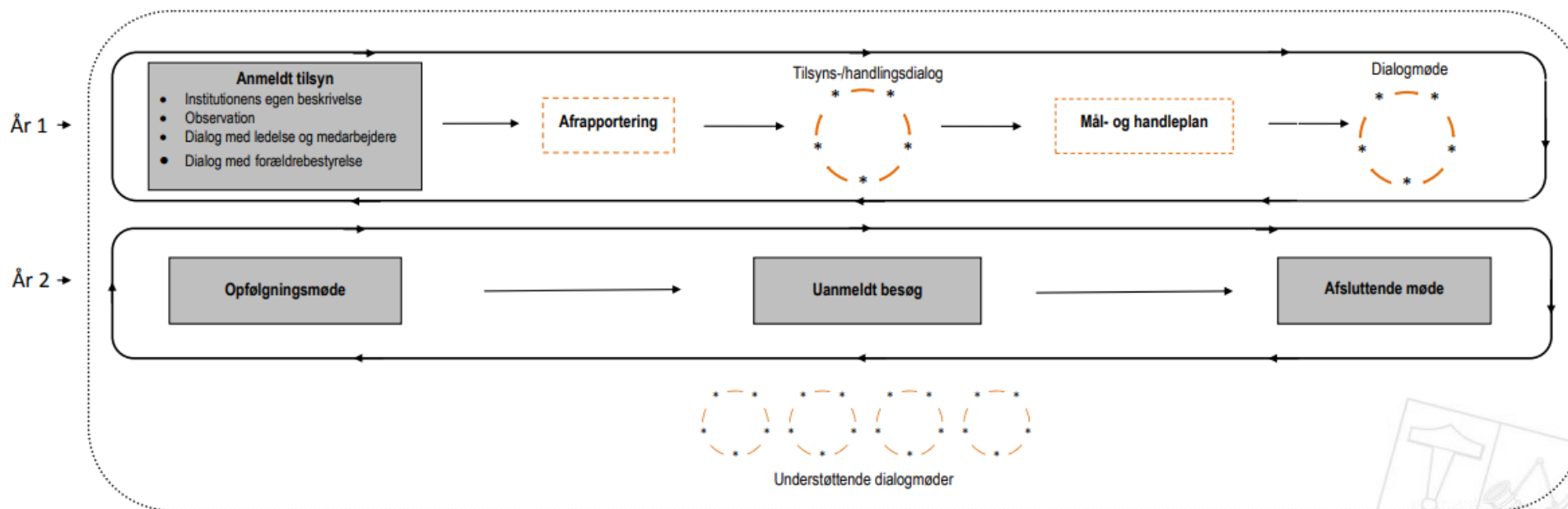
- År 1: Et tilsyn med fokus på udvikling af kvaliteten af den pædagogiske praksis i dagtilbuddene
- År 2: Et opfølgingsforløb med fokus på de opmærksomhedspunkter, der fremkom på baggrund af tilsynet samt et uanmeldt besøg med fokus på samme.

Tilsynet understøttes efter behov af dialogmøder med ledelsen og medarbejdere i hvert enkelt dagtilbud. Møderne skal understøtte institutionens arbejde med mål- og handleplan og arbejdet med kvaliteten i den pædagogiske praksis. Dialogmøderne har endvidere til formål at være et rum for sparring og videndeling mellem det enkelte dagtilbud og Center for Dagtilbud og Uddannelse.

Et kvalificeret tilsyn hele vejen rundt

Udgangspunktet for det pædagogiske tilsyn i Ishøj Kommune er en udviklende og tillidsbaseret tilsynspraksis, der har som formål, at udvikle kvaliteten i den pædagogiske praksis i kommunens dagtilbud. Tilsynet tager afsæt i den styrkede pædagogiske læreplan (Dagtilbudsloven), samt Ishøj Kommunes strategi for dagtilbudsområdet, herunder de kommunale kvalitetsparametre og understøtter en klar og systematisk tilgang til vurdering af kvaliteten.

Det pædagogiske tilsyn er en del af det samlede tilsyn med kommunens dagtilbud. Udover det pædagogiske tilsyn består tilsynet også af løbende ledelsestilsyn, data fra kvalitetsrapporten som udgives hvert andet år, økonomisk tilsyn, Arbejdstilsyns besøg, fødevarerkontrol, hygiejne tilsyn og legepladstilsyn. Desuden fører Center for Dagtilbud og Uddannelse uanmeldt tilsyn, hvis der er tegn på / underretninger om alvorlige uhensigtsmæssigheder i institutionens pædagogiske arbejde.

Det pædagogiske tilsyn tilrettelægges som et udviklingstilsyn med fokus på udvikling af kvaliteten af den pædagogiske praksis i dagtilbuddene, og tager afsæt i den styrkede pædagogiske læreplan, samt Ishøj Kommunes strategi for dagtilbudsområdet, herunder kvalitetsparametrene for dagtilbuddene i Ishøj Kommune.

Med udgangspunkt i tilsynsrammen udvikles en tilsynsmodel for det pædagogiske tilsyn, som sikrer et metodisk, systematisk, ensartet og gennemsigtigt tilsyn. Tilsynsmodellen udvikles af en arbejdsgruppe med deltagelse af dagtilbudsledere og Center for Dagtilbud og Uddannelse, og med hjælp fra Hanne Kathrine Krogstrup, som er tilknyttet arbejdet med udviklingen af tilsynsmodellen. Hanne Kathrine Krogstrup er professor i evaluering og organisationsudvikling ved Institut for Kultur og Læring ved Aalborg Universitet. Udviklingen af tilsynsmodellen er løbende drøftet med dagtilbudslederne. Tilsynet vil bestå af fire overordnede elementer, som illustreret i figur 4 nedenfor.

Figur 4. Det pædagogiske tilsyns fire overordnede elementer

Tilsynet foretages af konsulenter ansat i Ishøj Kommune. Tilsynsmodellen skal sikre, at udvælgelse af fokusområder, indsamling af data, vurdering af kvalitet samt afrapportering foregår efter samme metode for alle dagtilbud. På den måde sikres der størst mulig uvildighed og armslængde. Tilsynsmodellen forventes færdigudviklet i sidste kvartal af 2021, og vil blive tilrettet efter de første tre tilsyn med henblik på at opfange evt. uhensigtsmæssigheder.

Ishøj Kommune har i 2020/21 deltaget i KL's udviklingspartnerskab om kvalificering af det kommunale tilsyn med dagtilbud. Formålet med deltagelsen i udviklingspartnerskabet var at opnå og bidrage til inspiration og kvalificering af tilsyn på dagtilbudsområdet. Deltagelsen i partnerskabet har bidraget positivt til udarbejdelsen af såvel tilsynsramme som tilsynsmodel. Som en del af partnerskabet har deltagerne bidraget til udvikling af KL's pejlemærker for god kommunal tilsynspraksis. Ishøj Kommune tilsynsramme og -model lever op til pejlemærkerne.

Det forventes, at der ultimo 2021 vil komme en ændring i dagtilbudsloven, som sætter den lovmæssige ramme for tilsyn med dagtilbud. På baggrund af de drøftelser, der har været om de nye lovkraV, forventes det, at Ishøj Kommunes tilsynsramme og den tilhørende tilsynsmodel lever op til de nye lovkraV. Skulle det mod forventning ikke være tilfældet, vil tilsynsramme og -model blive tilrettet herefter.

Det pædagogiske tilsyn er en del af det samlede tilsyn med kommunens dagtilbud. Udover det pædagogiske tilsyn, består tilsynet også af løbende ledelsestilsyn, data fra kvalitetsrapporten, som udgives hvert andet år, økonomisk tilsyn, besøg af Arbejdstilsynet, fødevarekontrol, hygiejnetilsyn og legepladstilsyn. Desuden fører Center for Dagtilbud og Uddannelse uanmeldt tilsyn, hvis der er tegn på/underretninger om alvorlige uhensigtsmæssigheder i institutionens pædagogiske arbejde.

3.5. Igangværende projekter

Ishøj Kommune deltager løbende i en række projekter. Herunder gives en kort beskrivelse af igangværende projekter.

Projekt Børn og Familier i Fokus

Projekt Børn og Familier i Fokus er et fireårigt projekt, der løber i perioden 01.10.2018 til 30.09.2022, finansieret af Styrelsen for Kvalitet og Uddannelse (STUK). Projektet består af to elementer. 1. Et målrettet tilbud til børn og forældre om at styrke overgangen fra hjemmet til opstarten i vuggestuen, i et tværgående samarbejde mellem familie, sundhedspleje og dagtilbud. 2. Et tilbud om et styrket samarbejde mellem familie og dagtilbud om barnets liv i hverdagen, både i dagtilbuddet og hjemme i familien.

Målet for samarbejdet mellem familie, sundhedspleje og dagtilbud er sammen at skabe de bedste rammer for trivsel og tryghed for familier og børn. På den måde arbejdes der sammen i et styrket samarbejde om at løfte hverdagens udfordringer, og bane vejen for bedre børne- og familieliv.

Matematisk opmærksomhed og overgange i børns liv - Novo Nordisk

I Ishøj Kommunes dagtilbud, SFO'er og skoler arbejdes der målrettet og systematisk med at udvikle de lærende hverdagspraksisser, der har en væsentlig betydning for børns fremtid. Herunder uddannelse i matematisk opmærksomhed, naturvidenskab, teknologi og overgangspædagogik. Det gør kommunen, fordi den fra forskning ved, at matematisk og naturvidenskabelig forståelse i 0-6-årsalderen har betydning for børns muligheder for at udfolde deres potentialer i hele livet.

Netop derfor har Center for Dagtilbud og Uddannelse i Ishøj Kommune søgt og fået økonomiske midler fra Novo Nordisk Fonden til et femårigt projekt, der sætter fokus på sammenhænge i børns liv og brobygningen mellem dagtilbud, SFO og skole, og som skal være med til at udvikle børns nysgerrighed og kompetencer i matematisk opmærksomhed i 4- til 8-årsalderen. Projektet har til hensigt at øge børnenes læring via et løft af pædagogers og læreres kompetencer og deres tværfaglige samarbejde. Projektet løber i perioden 06.01.2020 til 31.12.2024, og er et

tværgående samarbejde mellem Trækronerne, Regnbuen og Vejlebroskolen, der understøtter og udvikler børns nysgerrighed og kompetencer i matematisk opmærksomhed i 4- til 8-årsalderen.

1.000 dages programmet - En bedre start på livet

Som en del af 1.000 dages programmet⁶ er der tildelt statslige midler til kompetenceløft af pædagoger og pædagogiske assistenter i daginstitutioner samt dagplejere, der arbejder med 0-2-årige fra udsatte og sårbare familier. De planlagte aktiviteter i 1.000 dages programmet er:

- læringsforløb for 4 dagplejere i efteråret 2021 om tidlig indsats i dagtilbud for børn i udsatte positioner
- læringsforløb for 5 dagplejere og 6 PAU-assistenter i 2022 om tidlig indsats i dagtilbud for børn i udsatte positioner
- et uddannelsesforløb på diplomniveau bestående af den pædagogiske diplomuddannelse 'Tidlig indsats i dagtilbud i de første leveår for børn i udsatte positioner' for 12 pædagoger og 6 støtte-/ressourcepædagoger i 2022

Førstehjælpskurser til personale i dagtilbud

Ishøj Kommune har modtaget midler fra den statslige pulje til førstehjælpskurser til personale i dagtilbud. Ishøj Kommune har uddannet det pædagogiske personale i alle kommunens dagtilbud i førstehjælp i perioden 2019-2021. Formålet med projektet var at understøtte et fokus på førstehjælp i Ishøj Kommunes dagtilbud, med henblik på at øge personalets kompetencer i førstehjælp i dagtilbuddene.

⁶ 1.000 dages programmet er en del af finanslovsaftalen for 2019, hvor der blev afsat 1 milliard til børn fra sårbare familiers første 1.000 dage - mere pædagogisk personale, målrettet uddannelse til personalet og hjælp i hjemmet til, at familierne kan give børnene en bedre start på livet.

4. Sammenhænge i børnenes liv

I arbejdet med børns overgang fra hjem til dagtilbud og fra dagtilbud til SFO og skole, arbejdes der i Ishøj Kommune efter politisk vedtagne retningslinjer, som skal sikre, at overgangen er tryk og forudsigelig for barnet, og at vigtig viden videregives fra den ene sammenhæng til den anden.

4.1. Overgang fra hjem til dagtilbud

For at sikre at børnene i Ishøj Kommune får den bedst mulige overgang fra hjem til dagtilbud, er der etableret et samarbejde mellem forældre, sundhedsplejen og dagtilbuddene. Med afsæt i Ishøj Kommunes arbejde med kvalitet i dagtilbud, er der udviklet en overgangsmodel og et overgangsskema, som hjælper med at skabe en god sammenhæng i børnenes liv, når de skal starte i dagtilbud for første gang. Overgangsmodellen beskriver de aktiviteter, som sundhedsplejen og dagtilbud i Ishøj Kommune skal arbejde med i forbindelse med overgangen. Overgangsskemaet udfyldes i en dialog mellem forældre og sundhedsplejen, og skal være med til at sikre, at relevant viden om barnet bringes med ind i den nye sammenhæng.

Retningslinjerne er vedtaget af Byrådet den 5. marts 2019.

4.2. Gode sammenhænge for børn i overgangen mellem dagtilbud, SFO og skole

I Ishøj Kommune har vi fokus på at skabe gode sammenhænge for børn i overgangene mellem dagtilbud, SFO og skole. I overgangen mellem dagtilbud, SFO og skole skifter børnene kontekst tre gange på 2,5 år. Fra dagtilbud til heldags SFO, fra SFO til børnehaveklasse, og fra børnehaveklasse til 1. klasse. Tre forskellige kontekster med forskelligt personale. Derfor har vi i Ishøj Kommune fokus på, at de professionelle pædagoger, børnehaveklasseledere og lærere i samarbejde varetager ansvaret for at skabe sammenhæng, tryk og genkendelighed for børnene i overgangene, og i det skoleforberedende arbejde.

Ishøj Kommunes retningslinjer for arbejdet med gode sammenhænge for børn i overgangene mellem dagtilbud, SFO og skole tager afsæt i opmærksomhedspunkter fra tematilsyn om samme emne, samt i Ishøj Kommunes Børne- og Ungepolitik, og visionen om, at børn og unge sejrer i eget liv, og når deres fulde potentiale. Retningslinjerne, der er udviklet i et samarbejde mellem pædagoger, børnehaveklasseledere, lærere og ledere i dagtilbud, SFO og skole, er vedtaget af Børne- og Undervisningsudvalget den 17. maj 2021.

Retningslinjerne er samarbejdsgrundlaget for det tværprofessionelle samarbejde, der skal skabe gode sammenhænge for børnene med udgangspunkt i børnenes behov for læring, trivsel,

Dagtilbudsloven § 7 om sammenhænge i børnenes liv

»Dagtilbud skal i samarbejde med forældrene sikre børn en god overgang fra hjem til dagtilbud. Dagtilbud skal endvidere i samarbejde med forældre og skole sikre børn en god, sammenhængende overgang mellem dagtilbud og fra dagtilbud til fritidstilbud og skole ved at udvikle og understøtte deres grundlæggende kompetencer og lysten til at lære«

”Dagtilbud skal i samarbejde med forældrene give børn omsorg og understøtte det enkelte barns trivsel, læring, udvikling og dannelse samt bidrage til, at børn får en god og tryk opvækst”

udvikling og dannelse. Retningslinjerne gælder for alle kommunale dagtilbud, SFO'er og skoler i Ishøj Kommune, og danner en fælles ramme og fælles mål for samarbejdet, som udfoldes og udmøntes lokalt i de enkelte skoledistrikter.

I forbindelse med det skoleforberedende arbejde, og overgangen fra dagtilbud til SFO og skole, vurderes barnets udvikling i forhold til de seks læreplanstemaer samt relationer, trivsel og sundhed. Dette gøres med udgangspunkt i Rambølls værktøj Dialog, som findes inde i systemet Hjernen & Hjertet⁷. Værktøjet består bl.a. af dialogprofiler, som udfyldes af både pædagoger og forældre forud for forældresamtaler om barnets behov, ressourcer og udvikling. På forældre-samtalen drøftes endvidere hvordan forældre og pædagoger kan samarbejde om at understøtte barnets læring frem mod SFO og skolestart. På den måde styrkes dialogen mellem forældre og dagtilbud, og inddragelsen af forældrene i barnets læring.

I kapitel 5 beskrives de kommende skolebørns læring, relationer, trivsel og sundhed nærmere med udgangspunkt i Rambølls værktøj Dialog.

5. De kommende skolebørns læring og udvikling

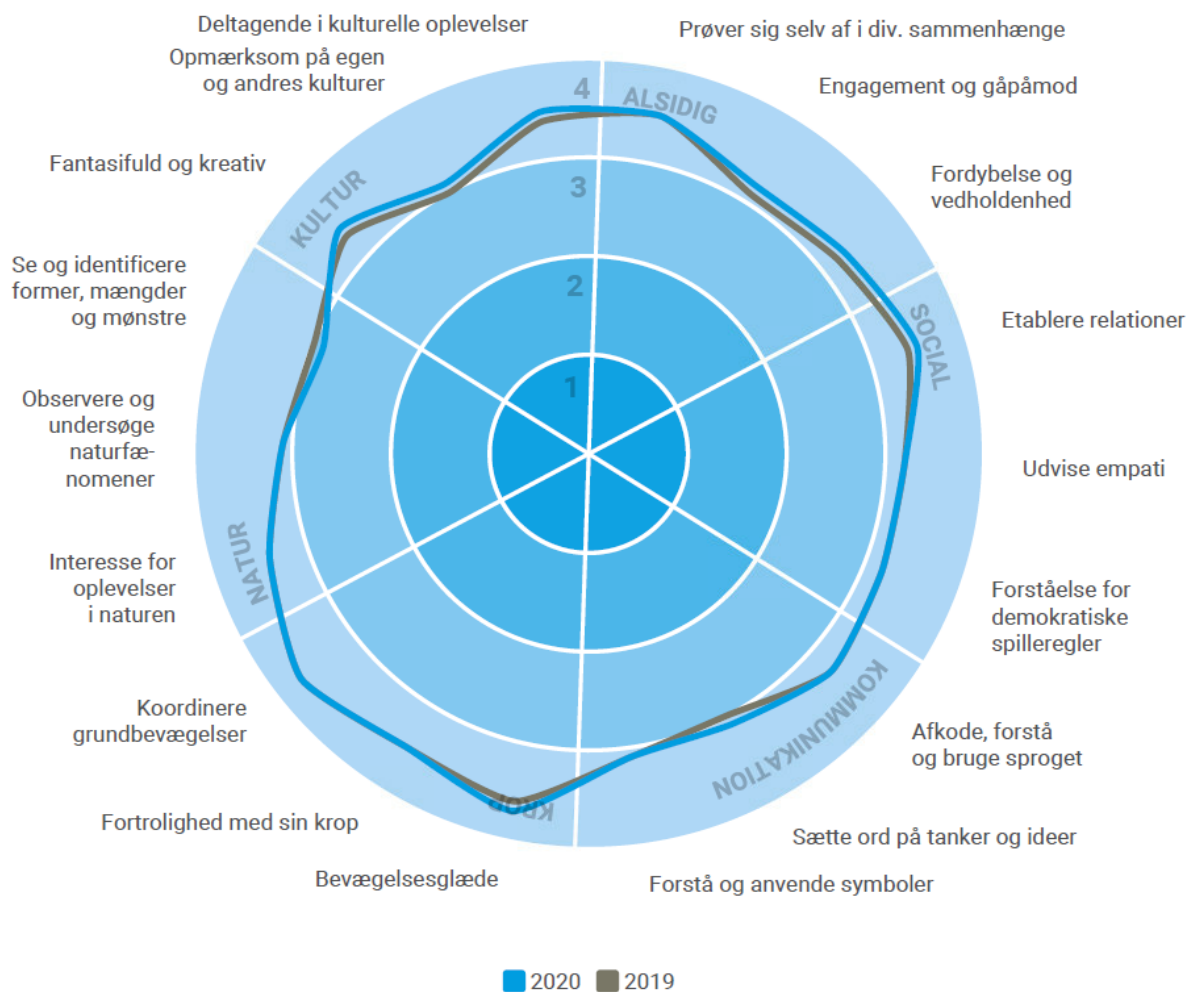
Kapitel 5 præsenterer dagtilbudspersonalets og forældrenes vurderinger af de kommende skolebørns læring og udvikling indenfor de seks læreplanstemaer, og af deres trivsel og sundhed i 2019 og 2020. Alle dagtilbud i Ishøj Kommune udarbejder dialogprofiler i forbindelse med det skoleforberedende arbejde og overgangen fra dagtilbud til SFO og skole. Dette sker når børnene er 5-6 år gamle.

5.1. Personalets og forældrenes vurdering af de kommende skolebørns læring og udvikling

Dette afsnit viser personalets og forældrenes gennemsnitlige vurderinger af de 5-6-årige børnehavebørns kompetencer indenfor de seks læreplanstemaer i 2019 og 2020. Figur 4 nedenfor viser dagtilbudspersonalets gennemsnitlige vurderinger af de 5-6-åriges kompetencer i 2019 og 2020 indenfor de seks læreplanstemaer og de delelementer, som de består af. Resultaterne vises som gennemsnit af de forskellige delelementer indenfor hvert læreplanstema. Der er svaret på en skala fra 1 til 4, hvor 1 svarer til *"Kan slet ikke"*, 2 svarer til *"Kan med hjælp"*, 3 svarer til *"Kan næsten selv"* og 4 svarer til *"Kan"*.

⁷ Hjernen & Hjertet er et digitalt system, der indeholder en række fagværktøjer, som understøtter og kvalificerer arbejdet med udvikling og dokumentation på dagtilbud- og skoleområdet.

Figur 4: Vurderinger indenfor de seks læreplanstemaer, dagtilbudspersonale 2019 og 2020

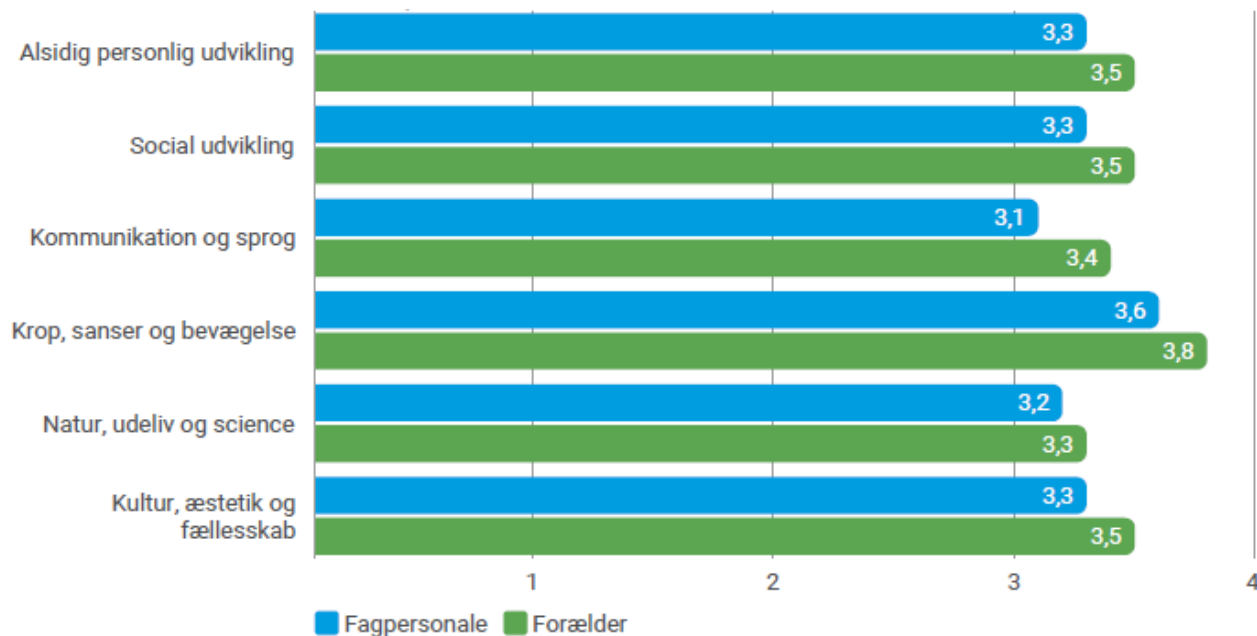

Som det fremgår af figuren, vurderer dagtilbudspersonalet børnenes kompetencer relativt højt. Dagtilbudspersonalet vurderer børnenes kompetencer højest indenfor underkategorierne *Koordinere grundbevægelser* og *Bevægelsesglæde*. De vurderer børnenes kompetencer lavest indenfor underkategorierne *Se og identificere former, mængder og mønstre* samt *Engagement og gåpåmod*.

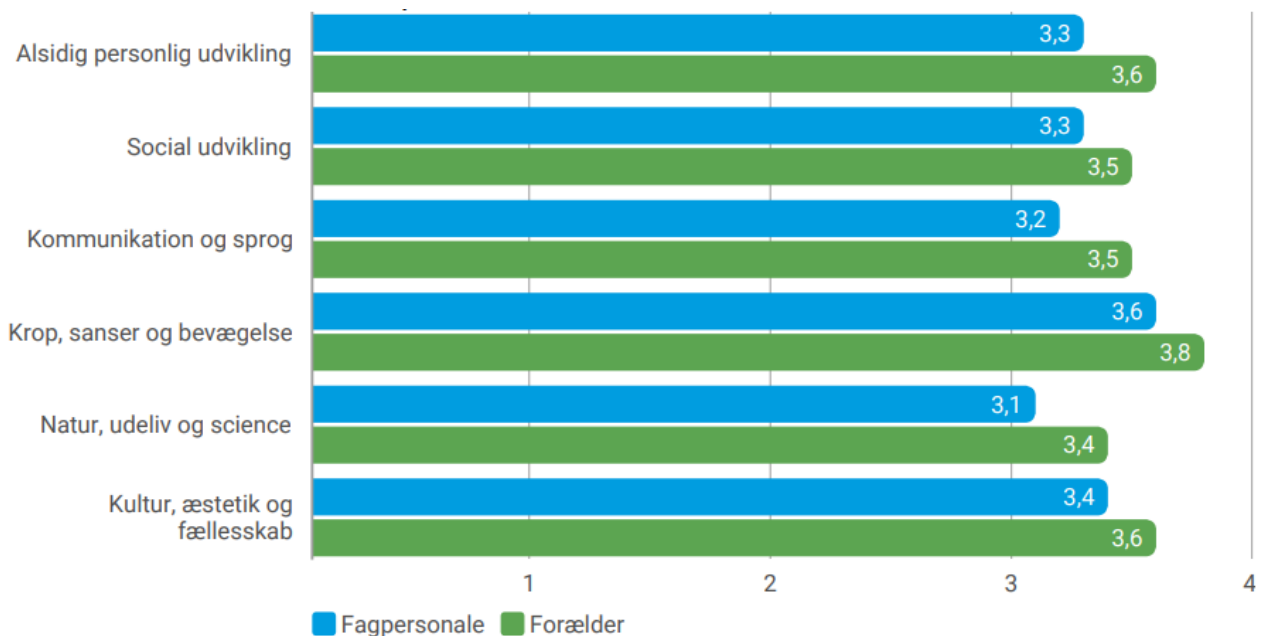

Figur 5 og 6 nedenfor viser resultaterne for hhv. personalets og forældrenes vurderinger af børnenes kompetencer indenfor den pædagogiske læreplans seks læreplanstemaer for 2019 og 2020.

Figur 5: Gennemsnitsscore for de seks læreplanstemaer 2019

Figur 6: Gennemsnitsscore for de seks læreplanstemaer 2020

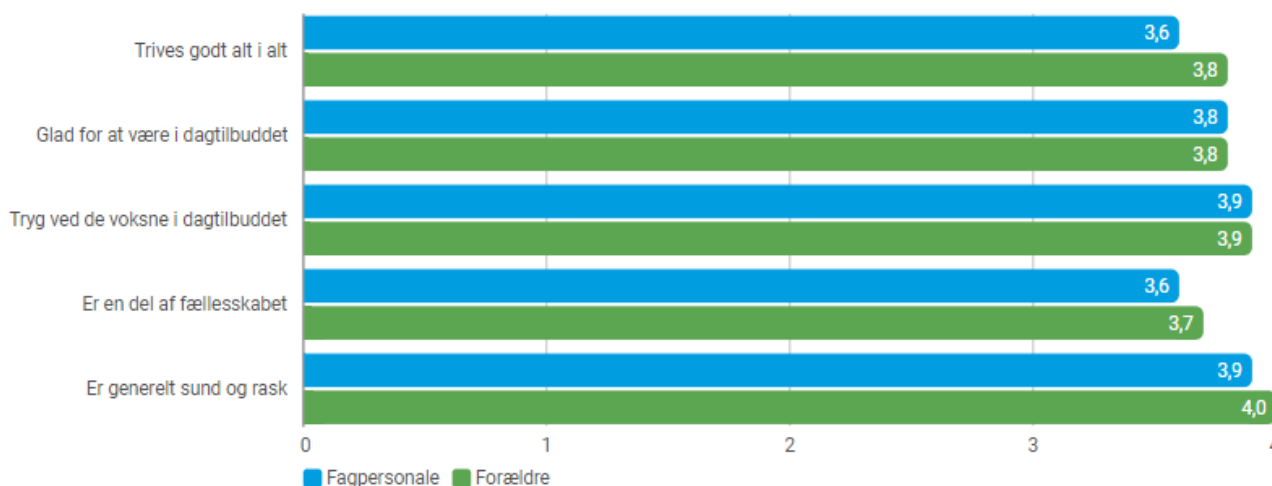
Det fremgår af figurerne, at både personale og forældre vurderer børnenes kompetencer inden for alle temaerne til at ligge på mindst 3,1 ud af 4. Både dagtilbudspersonalet og forældrene har vurderet børnenes kompetencer lavest indenfor temaet *Natur, udeliv og science*. Børnenes kompetencer er vurderet højest af både dagtilbudspersonale og forældre inden for temaet *Krop, sanser og bevægelse*. Det fremgår også af figurerne, at forældrene generelt vurderer børnenes kompetencer højere end personalet gør.

5.2. De kommende skolebørns trivsel og sundhed

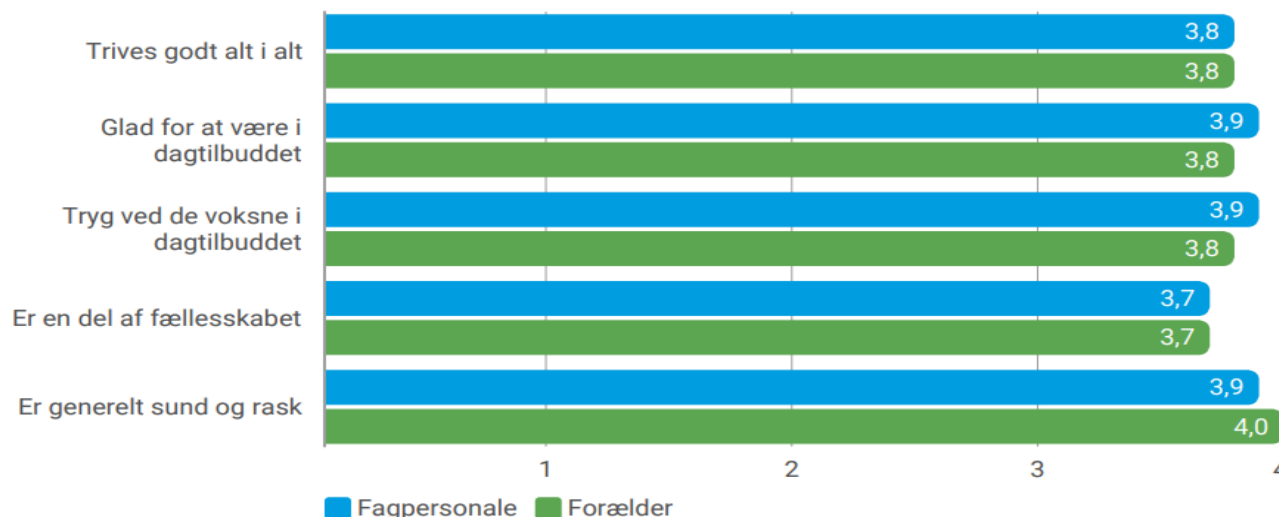
Dette afsnit belyser dagtilbudspersonalets og forældrenes gennemsnitlige vurderinger af de 5-6-årige børnehavebørns trivsel og sundhed med inddragelse af flere aspekter.

Figur 7 og 8 nedenfor viser dagtilbudspersonale og forældres vurderinger af de kommende skolebørns trivsel og sundhed, foretaget ved hjælp af dialogprofiler. Der er svaret på en skala fra 1 til 4, hvor 1 svarer til "Slet ikke", 2 svarer til "I ringe grad", 3 svarer til "I nogen grad" og 4 svarer til "I høj grad".

Figur 7: Gennemsnitsscore for de forskellige aspekter af trivsel og sundhed 2019

Figur 8: Gennemsnitsscore for de forskellige aspekter af trivsel og sundhed 2020

Det fremgår af figurerne, at både forældre og personale generelt vurderer de forskellige aspekter af børnenes trivsel og sundhed til at ligge på mindst 3,7 ud af 4. I 2020 vurderer fagpersonalet børnenes trivsel og sundhed til at være højest indenfor de tre aspekter, der handler om at barnet er glad for at være i dagtilbuddet, at barnet er trygt ved de voksne i dagtilbuddet, og at barnet er generelt sundt og rask. Forældrene vurderer børnenes trivsel og sundhed til at være

højest indenfor aspektet om at barnet er generelt sundt og rask. Børnenes trivsel og sundhed vurderes af både forældre og personale til at være lavest indenfor aspektet om hvorvidt barnet er en del af fællesskabet.

6. Sprogstimulering

Et nuanceret sprog er afgørende for børns læring, trivsel, udvikling og dannelse. Derfor er det vigtigt, at dagtilbuddene i Ishøj Kommune leverer pædagogisk arbejde med kommunikation og sprog af høj kvalitet. Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn, og sammen med det pædagogiske personale.

Dagtilbuddenes indsats har stor betydning for den sproglige kompetence, som børnene møder med i skolen. Et nationalt forskningsprojekt gennemført i perioden 2012-2015⁸ viser, at størrelsen på barnets ordforråd når det er 16-30-måneder gammelt kan forudsige 13-25 % af barnets læsekompetencer 10 år senere.

Dagtilbuddenes arbejde med kommunikation og sprog tager udgangspunkt i den nationale pædagogiske læreplan, og de to pædagogiske mål for arbejdet med kommunikation og sprog:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Arbejdet understøttes af dagtilbuddenes fælles kvalitetsparametre for sprog og kommunikation. Desuden har alle dagtilbud i Ishøj Kommune tilknyttet en sprogpædagog med særlig ekspertise i arbejdet med tosprogede børns sprogtilegnelse.

Kommunerne har, jf. § 11 i Dagtilbudsloven, ansvar for, at der gennemføres en sprogvurdering af børn, der er optaget i dagtilbud, hvis der er sproglige, adfærdsmæssige eller andre forhold, der giver formodning om, at barnet kan have behov for sprogstimulering. For at understøtte arbejdet med sprogstimulering af alle børn, har Børne- og Undervisningsudvalget i Ishøj Kommune besluttet, at alle børn i kommunens dagtilbud sprogvurderes i 3-årsalderen⁹. Der skal også gennemføres en sprogvurdering af alle børn i 3-årsalderen, der ikke er optaget i dagtilbud. Hvis det på baggrund af sprogvurderingen vurderes, at barnet har behov for sprogstimulering, skal barnet indgå i 30 timers obligatorisk sprogstimulering. Den obligatoriske sprogstimulering foregår i en af kommunens institutioner, og barnets forældre skal deltage i sprogstimuleringen 6 timer om ugen¹⁰. Derudover bliver alle børn i Ishøj Kommune, som er opvosket med dansk og ét andet sprog eller er tosprogede, også sprogttested, når de er 5 år gamle.

⁸ "Fart på sproget" – et forskningsprojekt om sproglig udvikling hos børn i dagtilbud, finansieret af Socialstyrelsen og gennemført i perioden 2012-2015.

⁹ Børne- og Undervisningsudvalget 21. august 2017

¹⁰ Børne- og Undervisningsudvalget 18. september 2017

Arbejdet med kommunikation og sprog er en integreret del af dagtilbuddenes forskellige læringsmiljøer, fra børnene begynder i vuggestue til de skal i SFO. Det daglige pædagogiske arbejde med kommunikation og sprog suppleres med særligt tilrettelagte forløb, når der er behov for det, og intensiveres i det skoleforberedende arbejde, som starter året før børnene begynder i SFO.

6.1. Kommunikation og sprog hos de tre- og femårige børn

Dette afsnit viser resultaterne for de sprogvurderinger, der er lavet i Ishøj Kommunes dagtilbud i 2019 og 2020.

I Ishøj Kommune anvendes Rambølls digitale sprogvurderingsværktøj i Hjernen & hjertet. Med sprogvurderingerne af 3-årige ser personalet på, om børnene er alderssvarende i deres sproglige udvikling på følgende områder:

- Sprogforståelse
- Ordforråd
- Kommunikative strategier
- Rim

Det skal bemærkes, at sprogvurderingens resultater ikke kan sammenlignes med dialogprofilens gennemsnitsscore for læreplanstemaet Sprog og kommunikation¹¹ som vist i figur 5 og 6 på side 7, da det er forskellige kompetencer hos børnene der vurderes.

Sprogvurderingerne viser hvilken sprogstimuleringsindsats børnene har behov for. Nedenfor står de tre forskellige kategorier af indsats:

- **Særlig indsats** omfatter de af børnene, som vurderes at have behov for en særlig sprogstimulerende indsats.
- **Fokuseret indsats** omfatter de af børnene, som vurderes at have behov for en indsats indenfor mindst ét sprogområde. Fælles for børnene er, at de bruger sproget og viser, at de forstår talt sprog, men begge dele kun i et vist omfang.
- **Generel indsats** omfatter de børn, som har en alderssvarende sproglig udvikling. Fælles for børnene er, at de bruger et varieret sprog, og har en god forståelse for sproget.

Den dansksproglige udvikling er gennemsnitligt langsommere hos børn med en tosproget baggrund end hos børn med en dansksproget baggrund, fordi de lærer to sprog på samme tid. Her er det vigtigt at holde sig for øje, at sprogvurderingen viser barnets dansksproglige kompetencer, og ikke barnets generelle sproglige kompetencer. Derfor inkluderer alle figurerne i denne rapport sprogvurderingerne fordelt på børnenes sproglige baggrund. Rapporten anvender tre kategorier af sproglig baggrund:

- Dansk: Børn hvis forældre udelukkende har talt dansk med barnet siden fødslen.

¹¹ Dialogprofilen bygger på tre elementer: *Kan forstå og bruge sproget situationsuafhængigt, Kan kommunikere med sin omverden og Kan eksperimentere med skriftsproget.*

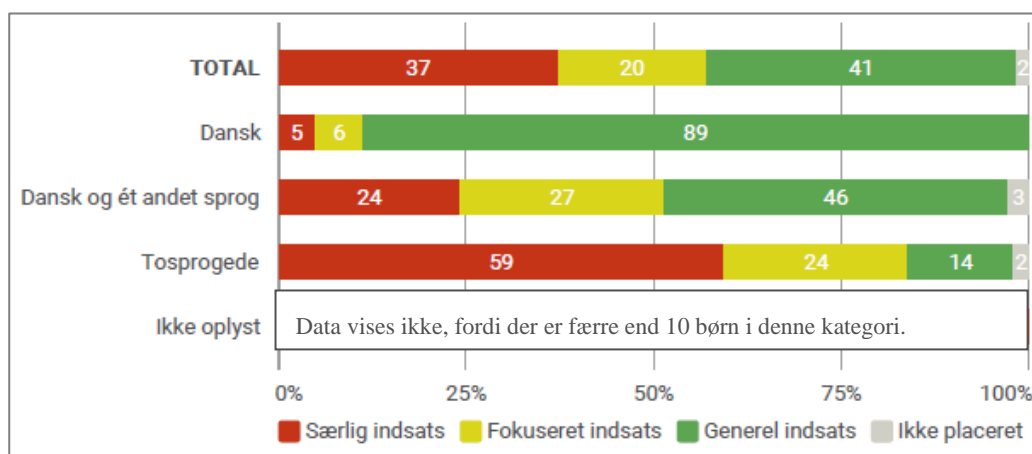
- Dansk og ét andet sprog: Tosprogede børn, som simultant har lært dansk og ét andet sprog derhjemme siden fødslen.
- Tosprogede: Tosprogede børn, og som først møder dansk uden for hjemmet.

66% af de sprogvurderede 3-årige og 89% af de sprogvurderede 5-årige i 2020 havde en tosproget sproglig baggrund, enten hvor de har lært dansk og et andet sprog simultant, eller først har mødt dansk uden for hjemmet. I 2019 var det 71% af de sprogvurderede 3-årige og 91% af de sprogvurderede 5-årige, der havde en tosproget sproglig baggrund.

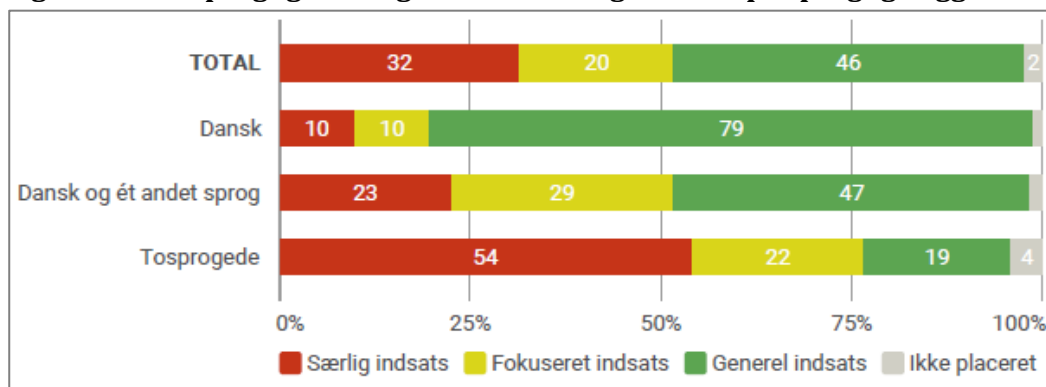
De følgende figurer viser først talesproglige færdigheder for 3-årige og 5-årige, og derefter førskriftlige færdigheder for 5-årige. Børn, der af den ene eller anden grund mangler at besvare mindst halvdelen af deltestene i sprogvurderingen, står som *Ikke placeret* i sprogvurderingerne.

Nedenstående figur 10 og 11 viser de 3-åriges talesproglige færdigheder i 2019 og 2020 fordelt i forhold til børnenes sproglige baggrund.

Figur 10. Talesproglige færdigheder for 3-årige fordelt på sproglig baggrund 2019

Figur 11. Talesproglige færdigheder for 3-årige fordelt på sproglig baggrund 2020

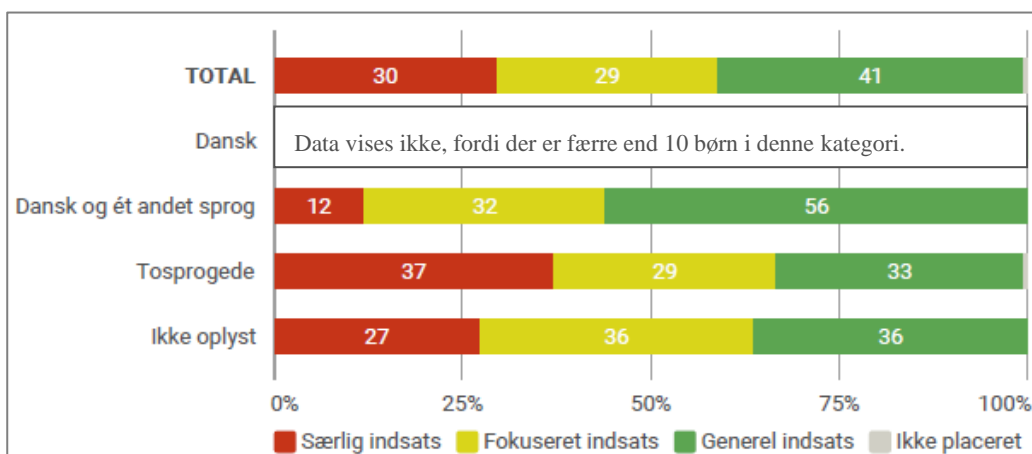
Figurerne bekræfter den ovenfor beskrevne tendens til, at der er et sammenfald mellem børnenes sproglige færdigheder og deres sproglige baggrund. Der er en større andel blandt børnene, der enten er vokset op med dansk og ét andet sprog eller er tosprogede, som vurderes

til at have behov for en særlig eller fokuseret indsats, end børn med dansk sproglig baggrund, både i 2019 og 2020.

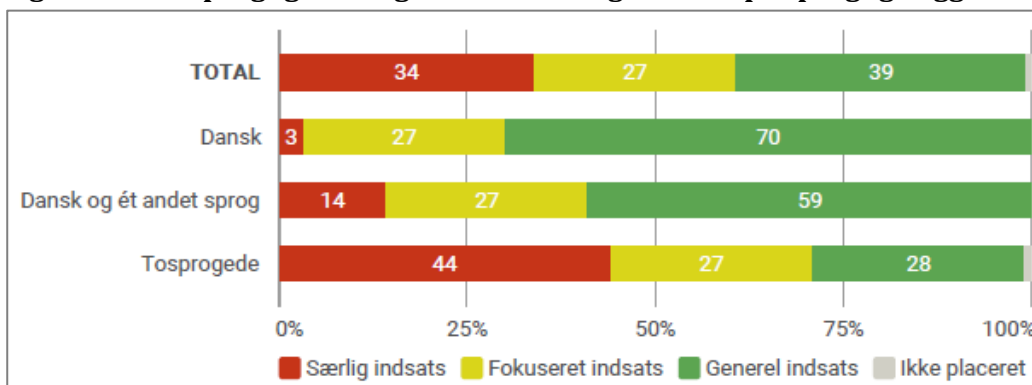
Andelen af børn, der er vurderet til at have behov for en særlig eller fokuseret indsats er mindsket fra 37% i 2019 til 32% i 2020 blandt børnene samlet set. Andelen af børn med behov for en særlig indsats er halveret specifikt blandt børn med dansk sproglig baggrund.

Figur 12 og 13 nedenfor viser resultaterne for de 5-åriges talesproglige færdigheder i 2019 og 2020.

Figur 12. Talesproglige færdigheder for 5-årige fordelt på sproglig baggrund 2019

Figur 13. Talesproglige færdigheder for 5-årige fordelt på sproglig baggrund 2020

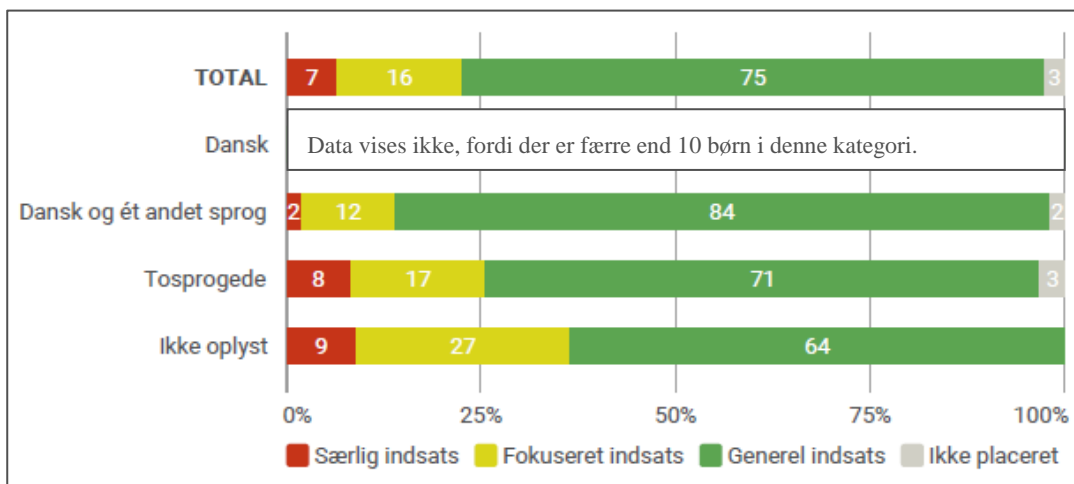

Andelen af børn, der har behov for en særlig eller fokuseret indsats er mindsket fra 44% i 2019 til 41% i 2020 blandt børn der er opvokset med dansk og ét andet sprog. Modsat er andelen forøget blandt tosprogede børn, fra 66% i 2019 til 71% i 2020.

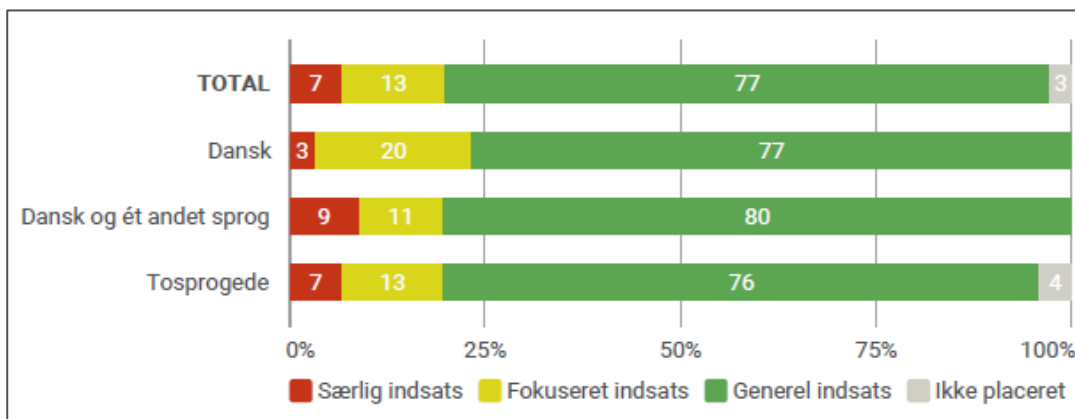
Sammenlignes resultaterne for de 3-årige og de 5-årige i 2020, er andelen af børn med behov for en særlig eller fokuseret indsats større blandt de 5-årige end de 3-årige, og dette gør sig også gældende specifikt indenfor gruppen af børn med dansk sproglig baggrund. Blandt børn opvokset med dansk og ét andet sprog og tosprogede børn er andelen med behov for en særlig eller fokuseret indsats dog mindre blandt de 5-årige end blandt de 3-årige.

Figur 16 og 17 nedenfor viser resultaterne for de 5-åriges før-skriftlige færdigheder i 2019 og 2020.

Figur 16. Før-skriftlige færdigheder for 5-årige fordelt på indsatsgrupper og sproglig baggrund 2019

Figur 17. Før-skriftlige færdigheder for 5-årige fordelt på indsatsgrupper og sproglig baggrund 2020

Andelen med behov for en særlig eller fokuseret indsats er mindsket fra 2019 til 2020 fra 23% til 20% blandt børnene samlet set, og også blandt de tosprogede børn fra 25% til 20%. Andelen er dog steget blandt børn opvokset med dansk og ét andet sprog fra 14% til 20%.

Konkluderende viser sprogvurderingerne, at andelen af børn der har behov for en særlig eller fokuseret indsats er mindsket fra 2019 til 2020 blandt både 5-årige vurderet i før-skriftlige færdigheder, og blandt 3-årige vurderet i talesproglige færdigheder. Andelen er øget i mindre omfang blandt 5-årige børn vurderet i talesproglige færdigheder. Andelen af børn med behov for særlig indsats er mindsket blandt tosprogede børn, både i vurderingerne af talesproglige og før-skriftlige færdigheder og indenfor begge aldersgrupper.

I 2020 har størstedelen af de tosprogede børn behov for en særlig eller fokuseret indsats i tale-sproglige færdigheder, mens størstedelen af de tosprogede børn har behov for en generel indsats i før-skriftlige færdigheder.

7. Evalueringer af arbejdet med den pædagogiske læreplan

Dagtilbudslederne er jf. Dagtilbudsloven ansvarlige for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet¹². I praksis består evalueringen af en række spørgsmål udarbejdet af Børne- og Undervisningsministeriet, som har til formål at inspirere og understøtte dagtilbuddenes skriftlige evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan. Spørgsmålene omhandler bl.a. sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes læring, trivsel, udvikling og dannelse. Spørgsmålene afspejler de lovmæssige krav til evalueringen¹³. Det er dagtilbuddene selv, der har udarbejdet den skriftlige evaluering. Den skriftlige evaluering er offentliggjort på dagtilbuddets hjemmeside.

Center for Dagtilbud og Uddannelse har ligeledes foretaget en intern spørgeundersøgelse blandt dagtilbuddene i 2021, der evaluerer dagtilbuddenes arbejde med læringsmiljøer, evaluering og dokumentation.

Denne del af kvalitetsrapporten fremlægger først tendenser i dagtilbuddenes skriftlige evalueringer af arbejdet med den pædagogiske læreplan, og derefter evalueringerne af dagtilbuddenes arbejde med læringsmiljøer, evaluering og dokumentation.

7.1. Evalueringer af arbejdet med den pædagogiske læreplan

Dette afsnit belyser tendenserne i dagtilbuddenes evalueringer af arbejdet med den pædagogiske læreplan. Evalueringen spørger ind til hvilke dele af det pædagogiske læringsmiljø dagtilbuddene har haft fokus på over de sidste to år, deres evalueringskultur, arbejdet med deres lokale læreplan, det fremadrettede arbejde med det pædagogiske læringsmiljø og den lokale læreplan.

Fokus i dagtilbuddene, evalueringskultur og den lokale pædagogiske læreplan

I evalueringen af arbejdet med den pædagogiske læreplan skriver flere af dagtilbuddene, at de i løbet af de sidste to år har haft særligt fokus på følgende dele af deres pædagogiske læringsmiljø: Rutiner, overgange og sammenhænge, natur, forældresamarbejde, sprog og matematisk opmærksomhed.

Der er en tendens til, at dagtilbuddene arbejder systematisk med deres evalueringskultur, herunder at de producerer egen data. Flere af dagtilbuddene svarer, at de har fokus på hvad børnene har brug for i forhold til læring, læringsmål, eller læringsmiljøet. Langt størstedelen af dagtilbuddene svarer, at de arbejder med evaluering på forskellige møder med personalet. Syv af dagtilbuddene har benyttet sig af oplæg i arbejdet med deres lokale pædagogiske læreplan, enten af eksterne eller interne oplægsholdere eller faglige fyrtårne. Fem af dagtilbuddene har benyttet sig af gruppearbejde i arbejdet med deres lokale skriftlige læreplan.

¹² Dagtilbudsloven § 9 stk. 2

¹³ EMU.dk 2021: Nye redskaber til den skriftlige evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan

Dokumentation og justeringer

Ifølge fem af dagtilbuddene var formålet med deres evaluering at arbejde med nogle konkrete udfordringer, f.eks. en ønsket forandring eller uro blandt børnene. Fire af dagtilbuddene nævner, at formålet var at evaluere på en bestemt konkret praksis, f.eks. deres arbejde med mål, eller en ny struktur i daginstitutionen. Daglejen er lige nu i gang med evaluering af den pædagogiske praksis med en undersøgelse ved navn *Lyden af det gode pædagogiske læringsmiljø*.

Dagtilbuddene har indsamlet pædagogisk dokumentation i arbejdet med den gennemførte evaluering, herunder har de benyttet fotos, videooptagelser, praksisfortællinger og observationer. Et par af dagtilbuddene har efterfølgende bearbejdet den pædagogiske dokumentation med børnene.

Alle dagtilbuddene tilkendegiver, at de i forbindelse med evalueringen lærte noget nyt om sammenhængen mellem deres pædagogiske læringsmiljø og børnenes læring, trivsel, udvikling og dannelse. Størstedelen af dagtilbuddene skriver, at de lærte noget om bl.a. organisering, struktur eller den fysiske indretning i dagtilbuddet.

På spørgsmålet om hvilke ændringer og/eller justeringer af praksis, som evalueringen gav anledning til, svarer nogle af dagtilbuddene, at de ændrede den fysiske indretning i dagtilbuddet eller har ændret i konkrete aktiviteter, som de vil videreføre fremover. Nogle af dagtilbuddene svarer, at de har ændret rutiner, egen praksis eller procedurer for forældresamtaler eller overlevering.

Inddragelse af forældrebestyrelsen i evalueringen af den pædagogiske læreplan

Alle dagtilbuddene på nær to oplyser, at de har inddraget forældrebestyrelsen i evalueringen af den pædagogiske læreplan, og at forældrebestyrelsen f.eks. har givet input, feedback, eller deltaget i debatten om ændringer i eller justeringer af den daglige praksis. For to af dagtilbuddene har det ikke været muligt at inddrage forældrebestyrelsen, men begge skriver, at de vil gøre dette i fremtiden.

Det fremadrettede arbejde med det pædagogiske læringsmiljø

I det fremadrettede arbejde, vil dagtilbuddene sætte mere fokus på bl.a. børneperspektiver, børnegruppens behov, børn i udsatte positioner, tværfagligt samarbejde, sammenhæng i overgange, kommunikation og sprog, relationer, fællesskaber og/eller hverdag og rutiner.

Nogle af dagtilbuddene beskriver, at de har arbejdet med, eller fremadrettet vil arbejde med, systematik, struktur og organisering. Nogle af dagtilbuddene vil gerne inddrage flere eller andre redskaber i deres evalueringsarbejde. Fem af dagtilbuddene nævner, at de enten er *"i den spæde start i opbygningen af en fælles evalueringskultur"*, at de stadig øver sig, at de stadig har meget at lære om at skabe en evalueringskultur og at indhente data, eller at de skal lære at samarbejde i deres nye evalueringskultur.

Dagtilbuddene beskriver læreplanen som et dynamisk redskab, som de løbende vil justere fremover. Tre af dagtilbuddene skriver, at de på baggrund af evalueringen har justeret deres

pædagogiske læreplan, mens fire af dagtilbuddene udtrykker, at de har justeret læreplanen efter børnegruppens behov, at de har fokus på, eller fremover vil have fokus på børnenes perspektiver eller behov.

7.2. Dagtilbuddenes arbejde med læringsmiljøer, evaluering og dokumentation

I den interne evaluering af dagtilbuddenes arbejde med læringsmiljøer, evaluering og dokumentation er dagtilbuddene blevet spurgt, i hvilken udstrækning de er kommet i gang med at arbejde med læringsmiljøer, læring i de daglige rutiner, evalueringskultur og data og dokumentation. For hvert af punkterne er de blevet bedt om at vælge blandt fem følgende svar:

1. Vi er ikke kommet i gang endnu
2. Vi er kommet i gang men har stadig et stykke vej endnu
3. Vi er godt på vej
4. Vi arbejder meget med det
5. Det er fuldt implementeret

Adspurgt om arbejdet med læringsmiljøer og læring i de daglige rutiner, varierer dagtilbuddenes svar mellem *"Vi er kommet i gang men har stadig et stykke vej endnu"* over *"Vi er godt på vej"*, *"Vi arbejder meget med det"* og til *"Det er fuldt implementeret"*. Udregner man dagtilbuddenes svar til et gennemsnit, ligger arbejdet med læringsmiljøer på 3,7 – altså lige på grænsen mellem *"Vi er godt på vej"* og *"Vi arbejder meget med det"*. Dagtilbuddenes svar på, i hvor stor udstrækning de er kommet i gang med at arbejde med læring i de daglige rutiner, ligger i gennemsnit på 3,6 – hvilket svarer til et sted mellem *"Vi er godt på vej"* og *"Vi arbejder meget med det"*.

Adspurgt om arbejdet med evalueringskultur og data og dokumentation, varierer svarene mellem *"Vi er ikke kommet i gang endnu"* over *"Vi er kommet i gang men har et stykke vej endnu"* til *"Vi er godt på vej"* og *"Vi arbejder meget med det"*. Dagtilbuddenes svar er i gennemsnit på 2,4 i arbejdet med deres evalueringskultur og 2,5 i arbejdet med data og dokumentation – svarende til et sted mellem *"Vi er kommet i gang men har stadig et stykke vej endnu"* og *"Vi er godt på vej"*.

8. Rammebetingelser

Kapitel 8 præsenterer en række forhold, som danner rammen om dagtilbuddene i Ishøj Kommune.

8.1. Ressourcetildeling, børnetal og åbningstimer

Ressourcefordelingen til kommunens dagtilbud følger en model, som giver en ligelig og objektiv fordeling af ressourcerne, der tildeles efter princippet ”Pengene følger barnet”. Specialgruppen i Piletræet og Dagplejen følger deres egen tildelingsstruktur. Ressourcetildelingen bliver hvert år fastlagt i forbindelse med budgettet, og kan læses i budgettets detaljerede budgetforudsætninger.

Ressourcefordelingen tager udgangspunkt i det vedtagne budget og den aktuelle børnenormering, som i 2021 er:

- 821 børnehavepladser, inklusiv 12 specialbørnehavepladser
- 397 vuggestuepladser
- 60 dagplejepladser

Børnegrundnormeringen er beregnet som en gennemsnitlig normering for hele budgetåret, og bliver fastlagt årligt i forbindelse med vedtagelsen af budgettet. Daginstitutionernes budgetter reguleres ved årets afslutning i forhold til indskrivning af flere eller færre børn i forhold til institutionernes børnegrundnormering.

Daginstitutionerne i Ishøj Kommune har åbent 52 timer om ugen, mens Dagplejen har åbent 48 timer om ugen. I Ishøj Kommune er der vedtaget fire faste lukkedage: fredag efter Kristi Himmelfartsdag, Grundlovsdag, Juleaftensdag, Nytårsaftensdag. Herudover er der tre lukkedage der så vidt muligt placeres mellem jul og nytår. En institution i kommunen holder åbent for de børn, som har behov for pasning på lukkedagene, bortset fra juleaften.

8.2. Frokost til alle vuggestue- og børnehavebørn

Fra 2014 har Ishøj Byråd besluttet, at alle børn i kommunens dagtilbud skal have et sundt frokostmåltid som en del af dagtilbudsydelsen. Dagtilbuddene følger Fødevarestyrelsens kostråd for børn i dagtilbud, der sikrer at børnene får en ernæringsrigtig kost, der svarer til deres alder. I forbindelse med indførelse af frokostordningen har byrådet besluttet, at der skal serveres en varieret kost i kommunens dagtilbud, og at der ikke af religiøse grunde på forhånd vælges nogle kosttyper fra. Dagtilbuddene skal tilgodese, at børnene får en sund og varieret kost med minimum 50% økologiske råvarer. Det er vigtigt at lære børnene om mangfoldighed, herunder at børn spiser forskellige typer af mad. Kommunen ønsker at tilbyde alle former for mad, herunder svinekød.

8.3. Fripladser

Økonomiske fripladser

Af Dagtilbudslovens § 43 fremgår det, at Byrådet skal give økonomisk fripladstilskud under hensyn til forældrenes økonomiske forhold. Fripladstilskuddet beregnes på grundlag af indkomstgrænser fastsat af staten. Følgende tabel 9 viser andelen af pladser, hvor der er bevilget hel eller delvis friplads pr. 1. kvartal i 2019 til 2021 fordelt på de enkelte dagtilbud.

Tabel 9. Økonomiske fripladser pr. 1. kvartal 2019-2021

Dagtilbud	Andel af pladser, hvor der gives hel eller delvis økonomisk friplads opgjort i procent		
	1. kvartal 2019	1. kvartal 2020	1. kvartal 2021
Børnehuset Elverhøj	15%	16%	16%
Børnehuset Bøgely	33%	24%	23%
Børnehuset Ørnebo	52%	40%	34%
Tvillingehuset	44%	44%	38%
Børnehuset Troldebo	59%	52%	50%
Femkanten	53%	44%	46%
Piletræet	55%	47%	42%
Firkløveren	49%	47%	39%
Trækronerne	29%	30%	27%
Regnbuen	37%	34%	36%
Dagplejen	40%	33%	25%
Kommunen	44%	39%	35%

Det ses af tabellen, at andelen af hele eller delvise fripladser i Ishøj Kommune er faldet fra 2019 til 2021. Det ses også, at andelen af hele og delvise fripladser varierer på tværs af de enkelte dagtilbud, hvor den laveste andel i 2021 er 16% i Elverhøj, og den største andel er 50% i Troldebo.

Nedenstående tabel 10 illustrerer udgifterne til økonomiske fripladser i perioden fra 1. kvartal 2019 til 1. kvartal 2021.

Tabel 10. Udgifter til økonomiske fripladser pr. 1. kvartal 2019-2021

Udgiften til hele og delvise økonomiske fripladser		
1. kvartal 2019	1. kvartal 2020	1. kvartal 2021
2.058.101	2.093.416	1.663.306

Tabellen viser, at udgifterne til økonomiske fripladser er faldet i perioden fra 1. kvartal 2019 til 1. kvartal 2021, hvilket stemmer overens med, at andelen af børn med økonomisk friplads er faldet fra 2019 til 2021. Samtidig er andelen af hele fripladser faldet, mens andelen af delvise fripladser er steget i perioden, og en hel friplads koster mere end en delvis friplads. Tabel 11 nedenfor viser andelen af hele og delvise fripladser i 2019-2021.

Tabel 11. Andele af hele og delvise fripladser pr. 1. kvartal 2019-2021

	1. kvartal 2019	1. kvartal 2020	1. kvartal 2021
Hele fripladser	20%	24%	14%
Delvise fripladser	80%	76%	86%

Socialpædagogiske fripladser

Af Dagtilbudslovens § 43 fremgår det, at Byrådet skal give socialpædagogisk fripladstilskud, når ophold i dagtilbud må anses som særligt påkrævet af sociale eller pædagogiske grunde, og betalingsspørgsmålet vanskeliggør barnets optagelse eller forbliven i et dagtilbud. Tallene i nedenstående tabel 12 viser antallet af socialpædagogiske fripladser i 2019-2021.

Tabel 12. Socialpædagogiske fripladser pr. 1. kvartal 2019-2021

	1. kvartal 2019	1. kvartal 2020	1. kvartal 2021
Hele kommunen	12	12	13

8.4. Støtte- og ressourcepædagoger og specialgruppe i dagtilbud

Af Dagtilbudslovens § 4, stk. 2 fremgår det, at Byrådet skal sikre, at børn og unge under 18 år, der har behov for støtte i et dagtilbud for at kunne trives og udvikle sig, tilbydes dette i dagtilbuddet. **Arbejdet med børn som har særlige behov, indgår systematisk i dagtilbuddenes daglige pædagogiske praksis, og som en del af arbejdet med den pædagogiske læreplan. Arbejdet med børn med særlige behov understøttes af støtte- og ressourcepædagoger og andre faggrupper med særlig viden på området ansat i Center for Børn og Forebyggelse (CBF).**

Støtte- og ressourcepædagogområdet

Arbejdet med børn med særlige behov understøttes af bl.a. af støtte- og ressourcepædagoger ansat i CBF. Støtte- og ressourcepædagogerne, som yder specialpædagogisk støtte til børn med særlige behov og forebyggende indsatser for børn og grupper af børn, som har et midlertidigt øget behov for støtte.

Støtte- og ressourcepædagogkorpset varetager dels en støttepædagogfunktion og dels en ressourcepædagogfunktion:

- 1/3 del af arbejdstiden i støtte- og ressourcepædagogkorpset anvendes som støttepædagogfunktion, hvor støttepædagogerne er tilknyttet et barn i et dagtilbud i et antal timer pr. uge. Støttepædagogarbejdet foregår i situationer og forløb, hvor barnet er sammen med andre børn.
- I 2/3 af arbejdstiden varetages en ressourcepædagogfunktion, hvor der arbejdes med forebyggende indsatser for børn og grupper af børn i udsatte positioner. Ressourcepædagogerne er fast tilknyttet et antal dagtilbud i et antal timer pr. uge. De forebyggende indsatser tilrettelægges i samarbejde med dagtilbudsledelsen og den faglige koordinator for støtte- og ressourcepædagogkorpset. Ressourcepædagogforløbene understøtter en anerkendende og inkluderende pædagogisk praksis, og der arbejdes ud fra en ressourceorienteret tilgang med fokus på relationer, sammenhænge og lokal kontekst.

I tabel 13 vises antallet af indstillinger til støttepædagog i perioden 2017 til 2021, og i tabel 14 vises den bevilgede støttepædagogiske bistand for 2020 og 2021.

Tabel 13. Antal indstillinger til støttepædagog

År	Antal indstillinger
2017	13
2018	13
2019	19
2020	11
2021	14

Tabel 14. Bevilget støttepædagogisk bistand¹⁴

Bevilget støttepædagogisk bistand	2020	2021
Antal støttetimer pr. uge	109	120
Antal indstillinger/ansøgninger	11	14
Antal bevillinger	8	11
Antal afslag	2	10

Ved afslag er børnenes problemer vurderet til at kunne rummes inden for almenpædagogiske tilbud eller andre specialpædagogiske indsatser.

¹⁴ I 2020 og 2021 er der uoverensstemmelse mellem indstillinger og bevillinger/afslag fordi flere børn, som var indstillet til specialgruppe, fik tilbudt støttepædagog.

Specialgrupperne

I Ishøj og Vallensbæk Kommuner findes to dagtilbud med specialgrupper. I disse grupper er der børn med socio-emotionelle vanskeligheder, kombination af forskellige udviklingsforsinkelser og/eller med diagnoser som ADHD og autisme.

I tabel 15 vises en oversigt over pladser i specialgrupperne i børnehaver i Ishøj Kommune og Vallensbæk Kommune. Status pr. 24. august 2021 er, at pladserne i specialgrupperne er fyldt op, og at der er et barn i overbelægning i Piletræet.

Tabel 15. Oversigt over pladser i specialgrupper i børnehaver i Ishøj og Vallensbæk

Specialgruppe	Normering
Specialgrupperne i Piletræet, Ishøj	12 pladser
Specialgruppen i Birkely, Vallensbæk	6 pladser

8.5. Udsættelse af undervisningspligten

Folkeskolelovens § 34 siger, at undervisningspligten indtræder den 1. august i det kalenderår, hvor barnet fylder 6 år. Efter samme paragraf kan det efter forældrenes anmodning, eller med deres samtykke godkendes, at et barns undervisning udsættes til et år efter undervisningspligtens indtræden, når det er begrundet i hensynet til barnets udvikling.

Hvis et barns skolestart skal udsættes, sker det på baggrund af en individuel vurdering af barnet, og udsættelsen skal i givet fald være begrundet i barnets udvikling. Det kan for eksempel være, at barnet er i et behandlingsforløb, eller af andre veldefinerede grunde ikke er klar til at modtage undervisning.

Det indgår i vurderingen om barnet forventes at ville få brug for særlig meget støtte i børnehaveklassen, og at et ekstra år i institutionen kan betyde, at barnet året efter kan starte i børnehaveklassen uden støtte, eller med kun lidt støtte. Dette vurderes af en psykolog fra Center for Børn og Forebyggelse.

Det er Center for Dagtilbud og Uddannelse, der ud fra en samlet vurdering træffer afgørelse om udsættelse af undervisningspligten.

Børn, der er født fra den 1. – 31. december kan få bevilget udsættelse af undervisningspligten, hvis forældre anmoder om det, og hvis forældre og barnets institution er enige om, at barnet ikke er modent til at starte i skole.

Børn der har fået bevilget udsættelse skal begynde i børnehaveklasse det følgende år.

Tabel 16 nedenfor viser antallet af anmodninger om udsættelse af undervisningspligten fra skoleåret 2017/18 til skoleåret 2021/22, og tabel 17 viser antallet af bevilgede udsættelser af undervisningspligten i samme periode.

Tabel 16. Antal anmodninger om udsættelse af undervisningspligten

Skoleår	Dreng	Piger	I alt
2017/18	4	1	5
2018/19	5	0	5
2019/20	9	3	12
2020/21	11	3	14
2021/22	7	4	11

Tabel 17. Antal bevilgede udsættelser af undervisningspligten

Skoleår	Dreng	Piger	I alt
2017/18	4	1	5
2018/19	3	0	3
2019/20	9	3	12
2020/21	9	2	11
2021/22	7	3	10

Som det fremgår af tabellerne, er der alle årene en overrepræsentation af drenge, både i antallet af anmodede og bevilgede udsættelser af undervisningspligten. Antallet af anmodninger er steget fra 5 i 2017/18 til 11 i 2021/22, og antallet af bevillinger er steget fra 5 i 2017/18 til 10 i 2021/22. Den primære årsag til stigningen i antallet af udsættelser skal ses i sammenhæng med at det fra skoleåret 2019/20 blev gjort muligt at få bevilget udsættelse for børn født fra den 1. – 31. december, hvis forældrene anmoder om det, og forældre og barnets institution er enige om, at barnet ikke er modent til at starte i skole.

9. Personaleforhold

Kapitel 9 udfolder en række elementer omkring personaleforholdene i dagtilbuddene, herunder andelen af pædagoguddannet personale, personalets efter- og videreuddannelse, rekruttering og sygefravær.

9.1. Sammensætning af personale

Sammensætning af det pædagogiske personale i dagtilbuddene har betydning for den pædagogiske kvalitet. Ifølge Danmarks Evalueringsinstitut er andelen af uddannede pædagoger med minimum en professionsbachelorgrad en af de faktorer, som har størst betydning for kvaliteten i dagtilbud¹⁵. Personalets uddannelseskvalifikationer har en positiv betydning for personalets interaktion med børnene, en positiv indvirkning på børnenes samarbejdsevner,

¹⁵ Danmarks Evalueringsinstitut – EVA 2017: "Kvalitet i dagtilbud. Pointer fra forskning"

og på børnenes udholdenhed ved opgaveløsning¹⁶. Dagtilbuddene i Ishøj Kommune arbejder på, at andelen af uddannede pædagoger er så høj som muligt uden at udhule normeringen samlet set. Ressourcetildelingen til institutionerne svarer til en pædagogandel på 66%. Nedenstående tabel 18 viser andelen af det faste personale, der er uddannet som pædagoger i januar til juni måned i 2019, 2020 og 2021¹⁷.

Tabel 18. Procentvis andel uddannede pædagoger pr. 1. halvår

Andel pædagoguddannede	2019	2020	2021
Børnehuset Bøgely	63 %	61%	59%
Børnehuset Elverhøj	72 %	61%	63%
Børnehuset Troldebo	44 %	53%	51%
Børnehuset Ørnebo	57 %	63%	58%
Femkanten	61 %	56%	55%
Firkløveren	62 %	63%	61%
Piletræet inkl. specialgruppe	80 %	73%	75%
Regnbuen	66 %	63%	62%
Trækronerne	66 %	68%	68%
Tvillingehuset	68 %	65%	70%
Kommunen	65 %	64%	63%

Det fremgår af tabellen, at det kommunale gennemsnit ingen af årene lever op til målsætningen om en pædagogandel på 66%, og at gennemsnittet var tættest på at nå målsætningen i 2019. Den primære årsag til, at pædagogandelen i nogle af dagtilbuddene er under målet på 66%, er mangel på uddannede pædagoger særligt i hovedstadsområdet og deraf afledte rekrutteringsudfordringer. I 2021 har Trækronerne, Tvillingehuset og Piletræet en pædagogandel, som er højere end målsætningen, mens de resterende daginstitutioner har en lavere pædagogandel. Det skal bemærkes, at pædagoger ansat i specialgruppen i Piletræet, som har en højere normering end de øvrige institutioner, også tæller med.

Tabel 19. Antal pædagoguddannede og PAU-uddannede dagplejere pr. 1. halvår 2021

Pædagog- og PAU-uddannede	Pædagoguddannede	PAU-uddannede
Dagplejere	1	2

I dagplejen er der en dagplejer som er uddannet pædagog, og to dagplejere som er uddannet som pædagogiske assistenter (PAU¹⁸).

¹⁶ SFI – Det Nationale Forskningscenter for velfærd 2009: "Børnehavens betydning for børns udvikling. En forskningsoversigt".

¹⁷ 1. kvartal er valgt for at kunne inkludere tal fra 2021.

¹⁸ Pædagogisk assistentuddannelse er en fuldtidsuddannelse, som tager 2 år og 1½ måned.

9.2. Personalets efter- og videreuddannelse

Personalets videreuddannelse er et andet vigtigt element for at øge kvaliteten i dagtilbud. Videreuddannelse sikrer en løbende refleksion, som medfører færre konflikter, og er med til at øge læringen hos børnene. Efter- og videreuddannelse har også den effekt, at pædagogerne indtager børnenes perspektiver på møder, og i planlægning af aktiviteter. Derudover bidrager innovative tilgange til professionelles kvalificering til nye løsninger i dagtilbud, der styrker børns læring¹⁹.

Derfor har vi i Ishøj Kommune et fokus på efteruddannelse og kursusvirksomhed, som understøtter personalets kompetenceudvikling løbende. Vi har en del pædagoger, som er uddannet i ICDP, der er en relations- og ressourcerorienteret pædagogik, og vi uddanner løbende flere pædagoger.

Nedenstående tabel 19 viser antallet af medarbejdere, der har afsluttet, eller er i gang med en pædagogisk diplomuddannelse (PD) eller dele heraf i henholdsvis 2019, 2020 og 2021.

Tabel 20. Antal personer der har afsluttet eller er i gang med en pædagogisk diplomuddannelse (PD) pr. 1.7.2019, pr. 1.7.2020 og pr. 1.7.2021

Dagtilbud	Har afsluttet/er i gang med et eller flere moduler på PD			Har afsluttet/er i gang med en hel PD		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Børnehuset Elverhøj	4	0	0	2	2	2
Børnehuset Bøgely	3	5	5	1	0	0
Børnehuset Ørnebo	0	0	1	0	0	0
Tvillingehuset	2	3	3	0	0	0
Børnehuset Troldebo	5	4	3	0	0	0
Femkanten	2	2	4	0	0	0
Piletræet	2	0	0	0	0	0
Firkløveren	0	0	1	0	0	0
Trækronerne	3	3	0	0	0	0
Regnbuen	0	2	2	0	0	0
Dagplejen	0	0	0	0	0	0
Kommunen	21	19	19	3	2	2

Det fremgår af tabellen, at i alt 19 pædagoger pr. 1. juli 2021 har afsluttet, eller er i gang med et eller flere moduler på PD, mens 2 pædagoger har afsluttet eller er i gang med en hel PD.

Der er 10 ledere/pædagogfaglige ledere i kommunens dagtilbud, som har en diplomuddannelse i ledelse, eller er ved at tage en diplomuddannelse i ledelse i pr. 1. juli 2021.

De pædagogiske diplomuddannelser og diplomuddannelsen i ledelse er kompetencegivende

¹⁹ Danmarks Evalueringsinstitut 2017: "Kvalitet i Dagtilbud – pointer fra forskning"

uddannelser.²⁰ Udover de kompetencegivende uddannelser gennemføres løbende en række kompetenceudviklingsforløb i kommunens dagtilbud.

9.3. Rekruttering af pædagoger

Ifølge Danmarks Evalueringsinstitut er andelen af uddannede pædagoger med minimum en professionsbachelorgrad en af de faktorer, som har størst betydning for kvaliteten i dagtilbud²¹. Derfor arbejder dagtilbuddene, som det fremgår af Ishøj Kommunes kvalitetsparameter om personalets uddannelse²², bl.a. på at:

- Andelen af uddannede pædagoger er så høj om mulig uden at udhule normeringen samlet set
- Ressourcetildelingen til institutionerne svarer til en pædagogandel på 66%
- Der er pædagoger i alle børnegrupper og vokseninitierede læringsmiljøer
- Pædagogerne har ansvaret for og ledelsen i børnegrupperne og den læring, der foregår her
- Pædagogerne er i stand til at guide/supervisere deres kollegaer i den pædagogiske praksis og i arbejdet med den pædagogiske læreplan

Flere institutioner har svært ved at leve op til ambitionerne om en pædagogandel på 66% grundet rekrutteringsvanskeligheder. Adspurgt fortæller institutionslederne på de fleste institutioner, at de har ledige pædagogstillinger, som de har svært ved at få besat.

I Ishøj Kommune har Center for Dagtilbud og Uddannelse og daginstitutionslederne igangsat en række initiativer, med henblik på at øge tilgangen af pædagoger i kommunens institutioner:

- Uddannelse af pædagoger gennem merituddannelserne som pædagog
- Flere fuldtidsansatte pædagoger
- Udvikling af en strategi for kvalificering af praktik på pædagoguddannelsen
- Dialoger med Københavns Professionshøjskole, pædagogernes fagforening og øvrige kommuner om styrkelse af rekrutteringen og uddannelsen af pædagoger i kommunen

9.4. Sygefravær blandt det pædagogiske personale

Personalestabilitet kan være af afgørende betydning for den pædagogiske indsats²³. Hyppigheden af kontakt mellem pædagog og barn har stor betydning, fordi interaktioner af høj kvalitet mellem pædagog og barn har positiv indvirkning på børns sociale og faglige kompetencer – også når de kommer i skole²⁴. Med personalestabilitet tænkes der på, hvorvidt der er stort sygefravær i en personalegruppe eller stor udskiftning af medarbejdere i et dagtilbud.

²⁰ At en uddannelse er kompetencegivende betyder, at den er godkendt af et ministerium og er reguleret af love og bekendtgørelser. Der er adgangskrav i forbindelse med optagelse, og man har ret til at afslutte enkeltfag eller uddannelsen med en bedømmelse.

²¹ Danmarks Evalueringsinstitut – EVA 2017: "Kvalitet i dagtilbud. Pointer fra forskning"

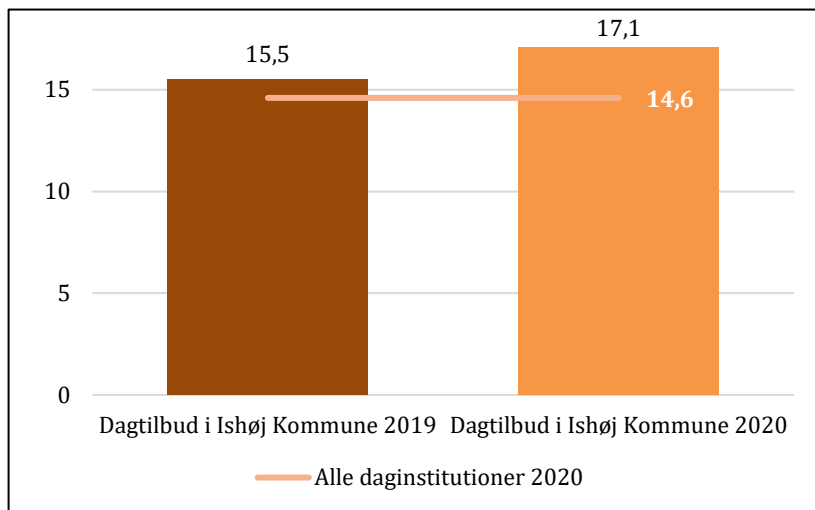
²² Kvalitetsparametrene er en del af Ishøj Kommunes strategi for dagtilbudsområdet, som blev godkendt af Børne- og Undervisningsudvalget den 19. august 2019.

²³ Jensen, B. et al. 2013: VIDA-forskningsrapport 4. Vidensbaseret indsats over for udsatte børn i dagtilbud – Modelprogram. Forandring og effekt.

²⁴ Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning 2013: "Virkningsfulde tiltag i dagtilbud. Et systematisk review af reviews"

Figur 22 nedenfor viser det gennemsnitlige antal sygefraværdsdage pr. fuldtidsmedarbejder om året i 2019 og 2020 samlet for alle kommunens dagtilbud.

Figur 22. Antal sygefraværdsdage pr. fuldtidsstilling, gennemsnit for alle dagtilbud

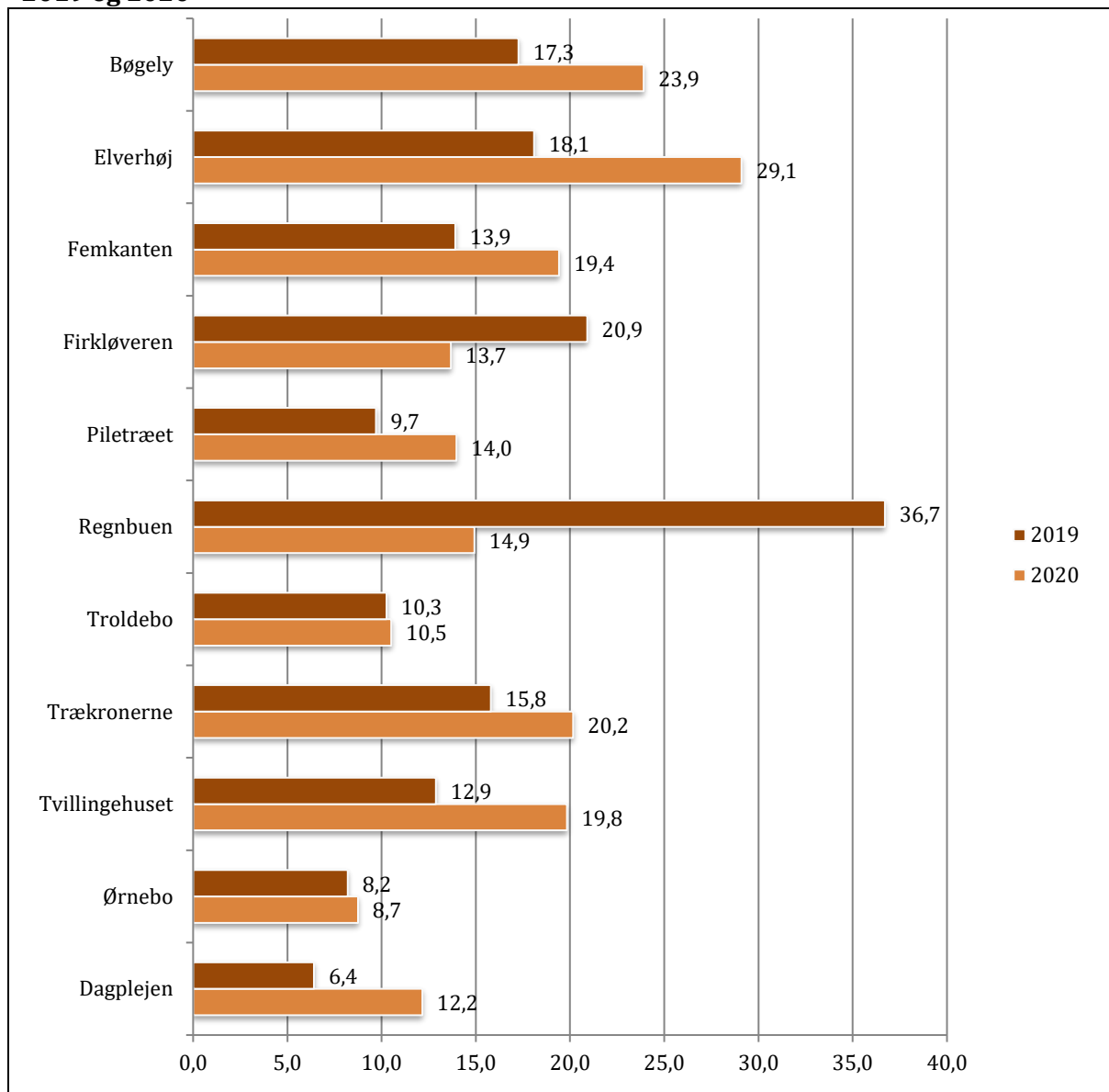
Som det fremgår af figuren, er sygefraværet steget i dagtilbuddene i Ishøj Kommune med i gennemsnit 1,6 dage fra 2019 til 2020. I 2020 havde en fuldtidsmedarbejder i gennemsnit 17,1 sygefraværdsdage. De seneste tal fra Kommunernes og Regionernes Løndatakontor (KRL) (2020) viser, at det gennemsnitlige årlige sygefravær i alle landets kommuner ligger på 14,6 dage pr. fuldtidsansatte i landets daginstitutioner²⁵.

²⁵ KRL Sirka 2020: "Oversigt over kommunalt ansattes fraværdsdagsværk pr. fuldtidsansatte". I oversigten indgår pædagoger, pædagogmedhjælpere og pædagogiske assistenter i daginstitutioner og dagpleje i hele landet.

Figur 23 nedenfor viser det gennemsnitlige antal sygefraværdsdage pr. fuldtidsmedarbejder i 2019 og 2020 fordelt på dagtilbuddene i Ishøj Kommune.

Figur 23. Antal sygefraværdsdage om året pr. fuldtidsmedarbejder fordelt på dagtilbud, 2019 og 2020

Figuren viser, at sygefraværet er steget fra 2019 til 2020 for 9 ud af de 11 dagtilbud. Den største stigning ses i Elverhøj, hvor den er steget med 11 dage, og den mindste stigning ses i Troldebo, hvor den er steget med 0,2 dage. I 2020 var der flest sygefraværdsdage pr. fuldtidsmedarbejder i Elverhøj (29,1 årlige sygefraværdsdage), mens der var færrest sygefraværdsdage pr. fuldtidsmedarbejder i Ørnebo (8,7 dage).

Bilag 1

Læring af Corona – dagtilbudsledernes evaluering 25. august 2020

Faste rammer omkring aflevering og hentning af børn

Dagtilbudslederne anbefaler, at strukturen under Coronaperioden, hvor forældrene afleverer og henter til aftalte tidspunkter og uden for institutionen/i garderoben videreføres, og de pædagogiske principper herfor aftales med forældrebestyrelsen i den enkelte institution, herunder under hvilke former forældrene kan få adgang til at opleve deres børn der sammen med de andre børn og voksne i institutionen.

Struktur i hverdagen og mindre grupper

Den øgede struktur i hverdagen under Corona har skabt blik for, hvordan et systematisk fokus på organiseringen af hverdagen kan bidrage til en bedre prioritering af personaleresourcerne til gavn for børnene. Dagtilbudslederne tager læringen med sig videre til tiden efter corona

Dagtilbudslederne tager erfaringen fra Corona med i arbejdet med organiseringen af hverdagen, og vil så vidt det er muligt inden for de eksisterende rammer etablere så mange små læringsmiljøer i løbet af dagen som muligt.

Institutionsledelse tæt på praksis

Tiden med ledelse under Corona har gjort det tydeligt for dagtilbudslederne hvor meget det betyder at have nærvædsledelse tæt på praksis og tæt på medarbejderne i dagligdagen.

Dagtilbudslederne tager læringen om deres ledelsesopgave med videre efter Corona og vil også fremover benytte sig af digitale møder der hvor det er hensigtsmæssigt.

Morgenmad - Rengøring og hygiejne

Dagtilbudslederne anbefaler, at servering af morgenmad i dagtilbuddene tages op til revision, og at den enten udfases helt eller retænkes, så det kommer til at fylde mindre både i tid og fokus.

Dagtilbudslederne ønsker, at den skærpede rengørings- og hygiejne indsats bevares og at der prioriteres ressourcer hertil, fx gennem omprioritering af institutionernes ressourcer og/eller straksaktiveringsindsats.

Udeliv

Dagtilbudslederne tager endvidere læringen om uderummet som pædagogisk læringsrum med sig videre i det pædagogiske arbejde og i drøftelserne om pædagogiske principper med forældrebestyrelserne.

Forældresamarbejde og formidling til forældrene

Under Corona har forældrekontakten været mere klar og forældresamarbejdet med de enkelte forældrelagt i fastere rammer. Samtidig har der været behov for klar og tydelig information og kommunikation. Det er blevet tydeligt for dagtilbudslederne hvad faste rammer for forældresamarbejdet samt klar og tydelig kommunikation betyder for forældrene og deres forståelse for samarbejdet og af hvad der forventes af dem og hvorfor. Dagtilbudslederne tager læringen med sig videre i samarbejdet med forældrene og i drøftelserne om pædagogiske principper herfor med forældrebestyrelsen.